

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 19.9.2007
KOM(2007) 530 v konečnom znení

2007/0197 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o zriadení Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov

(predložená Komisiou)

{SEK(2007) 1179}

{SEK(2007) 1180}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Elektrická energia a plyn sú stredobodom európskeho blahobytu. Bez konkurencieschopného a účinného európskeho trhu s elektrickou energiou a plynom by európski občania platili prehnane vysoké poplatky za jednu z najzákladnejších každodenných potrieb. Trh s elektrickou energiou a plynom je dôležitý aj pre európsku konkurencieschopnosť, keďže energia je významným vstupom pre európsky priemysel.

Okrem toho je konkurencieschopný a účinný trh s elektrickou energiou a plynom nevyhnutnou podmienkou boja proti klimatickým zmenám. Len pomocou fungujúceho trhu je možné vyvinúť efektívne fungujúci mechanizmus obchodovania s emisnými kvótami a priemysel obnoviteľných energií, ktorý splňa ambiciózny cieľ schválený Európskou radou, a to zabezpečiť, aby do roku 2020 kombinácia energií v EÚ pozostávala z 20 % zo zdrojov obnoviteľnej energie.

A nakoniec, konkurencieschopný celoeurópsky trh s elektrickou energiou a plynom je dôležitý z hľadiska zaistenia bezpečnosti európskych dodávok energie, keďže len celoeurópsky a konkurencieschopný trh vytvára správne investičné signály a poskytuje spravodlivý prístup do siete pre všetkých potenciálnych investorov. Prevádzkovateľom sietí a výrobcom zabezpečuje skutočnú a účinnú motiváciu investovať miliardy eur, ktoré bude EÚ potrebovať v najbližších dvoch desaťročiach.

Proces liberalizácie trhu s elektrickou energiou a plynom sa začal pred 10 rokmi. V priebehu týchto 10 rokov mali mnohí obyvatelia Európy možnosť vybrať si z viacerých ponúk a využívať väčšiu konkurenciu s lepšími službami a zabezpečením. Vyhodnotenie, ktoré uskutočnila Komisia a európske energetické regulačné orgány, ďalej ukázalo, že proces vývoja skutočne konkurencieschopných trhov sa ešte zďaleka neskončil. V praxi sa príliš veľkému počtu obyvateľov a podnikov EÚ nedostáva skutočného výberu dodávateľov. Príčiny neexistencie skutočného vnútorného trhu treba hľadať vo fragmentácii trhu pozdĺž štátnych hraníc, vysokom stupni vertikálnej integrácie a vysokej koncentrácii trhu.

Odvtedy, ako v júli 2003 nadobudli účinnosť súčasné smernice o elektrickej energii a plyne, Komisia nepretržite monitorovala ich implementáciu a ich účinky na trh a bola v pravidelnom kontakte so všetkým zainteresovanými subjektmi. Komisia predovšetkým každý rok uverejňovala svoju porovnávaciu správu o implementácii vnútorného trhu s elektrickou energiou a plynom. Organizovala zasadnutia Fóra regulačných orgánov pre elektrickú energiu vo Florencii a Fóra regulačných orgánov pre plyn v Madride, kde sa pravidelne stretávali ministri, zástupcovia národných regulačných orgánov, Komisie, prevádzkovatelia prenosových/prepravných sústav, dodávatelia, obchodníci, odberatelia, odborové organizácie a užívatelia sietí a výmeny energie.

Koncom roka 2005 Európska rada na svojom zasadnutí v Hampton Court požadovala vypracovanie skutočnej európskej energetickej politiky. Ako odpoveď na túto výzvu Komisia 8. marca 2006 uverejnila zelenú knihu o vývoji spoločnej koherentnej európskej energetickej politiky. Verejné konzultácie priniesli 1 680 odpovedí. Už v roku 2005 Komisia začala uskutočňovať prieskum hospodárskej súťaže na trhoch s plynom a elektrickou energiou. Energetický prieskum reagoval na obavy, ktoré vyjadrovali odberatelia a nové subjekty v tomto odvetví v súvislosti s vývojom veľkoobchodných trhov s plynom a elektrickou energiou a s obmedzenou možnosťou voľby pre odberatelia. Komisia 10. januára 2007

prijala záverečnú správu z tohto prieskumu spolu s rozsiahlym balíkom opatrení na návrh novej energetickej politiky pre Európu.

V oznámení Komisie z 10. januára 2007 s názvom „Energetická politika pre Európu“¹ sa zdôraznil význam dokončenia vnútorného trhu s elektrickou energiou a zemným plynom. Oznámenie bolo doplnené o rozsiahlu správu o vnútornom trhu, konečné výsledky prieskumu hospodárskej súťaže v odvetví a hĺbkové preskúmanie situácie národných trhov s elektrickou energiou a plynom. Komisia súčasne uskutočnila hodnotenie vplyvu, aby sa posúdili politické možnosti súvisiace s hospodárskou súťažou na vnútornom trhu s plynom a elektrickou energiou. Hodnotenie vplyvu obsahovalo konzultácie so zainteresovanými subjektmi. Organizácie pôsobiace v 19 krajinách vyplnili spolu 339 dotazníkov. Ďalších 73 dotazníkov zaslali okrem toho organizácie, ktoré nie sú spojené s konkrétnou krajinou. Uskutočnili sa pohovory s ďalšími 56 zainteresovanými subjektmi, zväčša spoločnosťami, na ktoré by mohlo mať vplyv oddelenie ich aktív alebo sprísnené požiadavky na transparentnosť.

V roku 2007 Európska rada na svojom jarnom zasadnutí vyzvala Komisiu, aby navrhla ďalšie opatrenia, ako je

- efektívne oddelenie dodávateľských a výrobných/tážobných činností od prevádzky siete;
- ďalšia harmonizácia právomocí a väčšia nezávislosť národných energetických regulačných orgánov;
- zavedenie nezávislého mechanizmu pre spoluprácu medzi národnými regulačnými orgánmi;
- vytvorenie mechanizmu pre prevádzkovateľov prenosových/prepravných sústav na zlepšenie koordinácie sieťových operácií a bezpečnosti siete, cezhraničného obchodu a prevádzky siete; a
- väčšia transparentnosť operácií na energetickom trhu.

Európska rada takisto zdôraznila potrebu posilniť bezpečnosť dodávky v duchu súdržnosti medzi členskými štátmi.

Vo svojej rezolúcii o vyhliadkach vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou prijatej 10. júla 2007 Európsky parlament vyjadril silnú politickú podporu spoločnej energetickej politike vzhľadom na to, že „oddelenie vlastníctva prenosovej/prepravnej sústavy je najúčinnjším nástrojom nediskriminačnej podpory investícií do infraštruktúry, spravodlivého prístupu do siete pre nové subjekty a transparentnosť trhu“. Parlament však zdôraznil, že potrebné sú aj iné opatrenia a že rozdiely medzi trhmi s elektrickou energiou a plynom si môžu vyžadovať odlišnú implementáciu. Európsky parlament takisto vyzval na zvýšenie „spolupráce národných regulátorov na úrovni EÚ prostredníctvom subjektu EÚ, ako spôsob podpory európskejšieho prístupu k regulácii v cezhraničných záležitostiach“.

Rady európskych energetických regulátorov (CEER) uvítala oznámenie Komisie z 10. januára a potvrdila požiadavku nových právnych predpisov EÚ napredovať v projekte samostatného

¹ KOM(2007) 1.

energetického trhu. 6. júna 2007 európski energetickí regulátori uverejnili súbor šiestich dokumentov so stanoviskom k hlavným otázkam nových energetických právnych predpisov. Podporili predovšetkým návrh Komisie posilniť nezávislý regulačný dohľad na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ a efektívne oddeliť prenosové/prepravné siete. Regulátori jednoznačne odporúčajú, aby sa oddelenie vlastníctva prenosových/prepravných sietí stalo v zásade modelom požadovaným v nových právnych predpisoch EÚ a aby sa uplatňovalo na elektrickú energiu aj na plyn.

Tieto prvky sa v plnej miere zohľadnili pri vypracúvaní súčasných návrhov, ktoré sú zhrnuté v tomto dokumente.

1. ÚČINNÉ ODDELENIE DODÁVATELSKÝCH A VÝROBNÝCH/ŤAŽOBNÝCH ČINNOSTÍ OD SIEŤOVÝCH OPERÁCIÍ

1.1. Existujúce ustanovenia týkajúce sa oddelenia nepostačujú na zabezpečenie dobre fungujúceho trhu

V existujúcich právnych predpisoch sa vyžaduje, aby boli sieťové operácie právne a funkčne oddelené od činností v oblasti dodávky a ťažby alebo výroby. Členské štáty splnili túto požiadavku uplatnením odlišných organizačných štruktúr. Viaceré členské štáty vytvorili pre sieťové operácie úplne samostatnú spoločnosť, iné vytvorili právny subjekt v rámci integrovanej spoločnosti. Požiadavky na právne a funkčné oddelenie v skutočnosti pozitívne prispeli k vzniku konkurencieschopných trhov s elektrickou energiou a plynom vo viacerých členských štátoch.

Zo skúseností však vyplýva, že ak je prevádzkovateľ prenosovej/prepravnej sústavy právnym subjektom v rámci integrovanej spoločnosti, vznikajú tri druhy problémov.

Po prvé, prevádzkovateľ prenosovej/prepravnej sústavy môže k jeho pridruženým spoločnostiam pristupovať lepšie ako ku konkurenčným tretím stranám. Integrované spoločnosti môžu v skutočnosti využívať aktíva siete na sťaženie vstupu konkurentov. Hlavným dôvodom je, že právne a funkčné oddelenie nerieši základný konflikt záujmov v rámci integrovaných spoločností, kde sa záujmy v oblasti dodávky a výroby/ťažby zameriavajú na maximalizáciu ich predaja a podielu na trhu, pričom je prevádzkovateľ siete povinný konkurentom ponúkať nediskriminačný prístup. Tento základný konflikt záujmov je takmer nemožné kontrolovať regulačnými prostriedkami, pretože nie je možné monitorovať nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej/prepravnej sústavy v rámci integrovanej spoločnosti bez príliš náročného a rušivého nariadenia.

Po druhé, na základe súčasných pravidiel oddelenia nie je možné zaručiť nediskriminačný prístup k informáciám, pretože neexistujú efektívne prostriedky, ktoré by bránili prevádzkovateľom prenosovej/prepravnej sústavy poskytovať trhovo citlivé informácie oddeleniam integrovanej spoločnosti, ktoré sa zaoberajú výrobou/ťažbou alebo dodávkou.

Po tretie, investičné stimuly v rámci integrovanej spoločnosti sa narušia. Prevádzkovatelia vertikálne integrovaných sietí nemajú žiaden stimul na rozvoj siete vo všeobecnom záujme trhu a na uľahčenie vstupu nových spoločností na úrovniach výroby/ťažby alebo dodávky; práve naopak, majú inherentný záujem obmedzovať nové investície, ak budú prínosom pre ich konkurentov a privedú novú konkurenciu na „domáci trh“ spoločnosti už prítomnej na trhu. Investičné rozhodnutia vertikálne integrovaných spoločností sú naopak skôr ovplyvnené

potrebami dodávateľských prepojených podnikov. Tieto spoločnosti sa zdajú zvlášť neochotné zvýšiť prepájaciu kapacitu alebo kapacitu dovozu plynu, čo umožňuje vyššiu hospodársku súťaž na domácom trhu spoločnosti už prítomnej na trhu na úkor vnútorného trhu.

Na záver, spoločnosť, ktorá zostane vertikálne integrovanou, má vnútorný stimul investovať v menšej miere do nových sietí (s obavou, že takéto investície by pomohli konkurentom preniknúť na „jej“ trh) a – ak by to bolo možné – zvýhodňovať svoje vlastné obchodné spoločnosti v prístupe do siete. Tým sa poškodzuje konkurencieschopnosť EÚ a bezpečnosť jej dodávok a ohrozuje sa schopnosť dosiahnuť ciele v oblasti klimatických zmien a životného prostredia.

Dokazujú to číselné hodnoty investícií, keď vertikálne integrované spoločnosti napr. v porovnaní s plne oddelenými operáciami reinvestovali do nových prepojujúcich vedení výrazne menšiu časť svojich príjmov z cezhraničných poplatkov za prenájom pri preťažení. Efektívnym oddelením sa odstránia narušené investičné stimuly typické pre vertikálne integrovaných prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy. Podporuje sa tak bezpečnosť zásobovania. Komisia zistila, že efektívne oddelenie prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy podporuje ich investičnú aktivitu. Príslušné členské štáty môžu následne prilákať nových investorov do infraštruktúry, ktorí napr. vybudujú terminály pre skvapalnený zemný plyn (LNG).

Okrem toho ceny elektrickej energie na rozličných trhoch dokazujú výhody oddeleného vlastníctva: za posledných 10 rokov vertikálne integrované spoločnosti vo väčšej miere zvyšovali ceny a zachovávali vyššie ceny v porovnaní s plne oddelenými spoločnosťami.

1.2. Efektívnejšie oddelenie prevádzkovateľov prenosových/prepravných sústav je teda jednoznačne nevyhnutné

Konkrétny návrh v tejto súvislosti objasňuje, že preferovanou možnosťou Komisie je oddelenie vlastníctva. V praxi to znamená, že členské štáty musia zabezpečiť, aby tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené vykonávať kontrolu nad dodávateľským podnikom a zároveň mať akýkoľvek záujem týkajúci sa prevádzkovateľa prenosovej/prepravnej sústavy alebo prenosovej/prepravnej sústavy, alebo si uplatňovať akékoľvek právo. Toto ustanovenie sa uplatňuje aj naopak, kontrola nad prevádzkovateľom prenosovej/prepravnej sústavy teda vylučuje možnosť mať akýkoľvek záujem týkajúci sa dodávateľského podniku alebo si ň uplatňovať akékoľvek právo.

Táto možnosť umožňuje vznik situácie, keď tá istá osoba, napríklad penzijný fond, má nekontrolné minoritné záujmy u prevádzkovateľa prenosovej/prepravnej sústavy a dodávateľského podniku. Takýto minoritný akcionár však nemôže mať blokujúce práva v obidvoch podnikoch, nemôže ani vymenúvať členov ich rád, ani byť členom rád v obidvoch podnikoch. Táto možnosť, ktorá objasňuje oddelenie vlastníctva medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy a akýmkoľvek dodávateľskými podnikmi, predstavuje najúčinnjší a najstabilnejší spôsob dosiahnutia efektívneho oddelenia prenosovej/prepravnej siete, a tým aj vyriešenia inherentného konfliktu záujmov.

Členské štáty si môžu v snahe implementovať túto možnosť vybrať spôsob, ktorý môže pomôcť v plnom rozsahu zachovať záujmy akcionárov vertikálne integrovaných spoločností. Akcie vertikálne integrovanej spoločnosti sa rozdelia do akcií spoločnosti vlastniacej prenosovú/prepravnú sústavu na jednej strane a akcií dodávateľskej spoločnosti na strane

druhej. Následne sa môžu tieto akcie prideliť akcionárom predchádzajúcej vertikálne integrovanej spoločnosti.

Komisia sa síce domnieva, že oddelenie vlastníctva je najlepšou možnosťou, ponúka však alternatívnu možnosť členským štátom, ktoré sa rozhodli, že nepôjdu touto cestou. Táto možnosť však musí poskytovať určité záruky súvisiace s nezávislosťou činnosti príslušnej siete a s určitou úrovňou motivácie investovať do nových infraštruktúr siete, ktoré môžu byť prínosom pre konkurentov. Táto možnosť, odchýlka od základného prístupu oddelenia vlastníctva, je známa ako „nezávislý prevádzkovateľ sústavy“. Táto možnosť umožňuje vertikálne integrovaným spoločnostiam zachovať si vlastníctvo k aktívam siete, vyžaduje však, aby samotnú prenosovú/prepravnú sieť riadil nezávislý prevádzkovateľ sústavy – podnik alebo subjekt úplne oddelený od vertikálne integrovanej spoločnosti – ktorý vykonáva všetky funkcie prevádzkovateľa siete. Okrem toho, aby sa zabezpečilo, že prevádzkovateľ zostane skutočne nezávislý od vertikálne integrovanej spoločnosti a koná nezávisle od nej, musí sa zaviesť regulácia a trvalé regulačné monitorovanie.

V niektorých prípadoch môžu byť vertikálne integrované energetické spoločnosti donútené zbaviť sa niektorých aktív, najmä ich prenosových/prepravných sietí, alebo preniesť prevádzku týchto aktív na tretiu stranu tak, aby boli splnené navrhované požiadavky efektívneho oddelenia. Nezdá sa však, že by existovala nejaká alternatíva navrhovaných možností, ak máme zabezpečiť úplnú nezávislosť prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy.

Obidve možnosti sa uplatňujú rovnakým spôsobom na odvetvie elektrickej energie a plynárenstva. Hoci Komisia uznáva, že sa oddelenie vlastníctva v odvetví elektrickej energie v EÚ vo všeobecnosti vyvíja lepšie, nenašla žiaden presvedčivý argument, ktorým by odôvodnila rozličné spôsoby v týchto dvoch odvetviach. Najmä základný konflikt záujmov medzi dodávkou a výrobou/ťažbou na jednej strane a prevádzkou a rozvojom sietí na strane druhej sa vzťahuje rovnako na obidve odvetvia. Okrem toho, základom uzatvorenia dlhodobých dodávateľských dohôd s výrobcami plynu nie je vlastníctvo siete, ale existencia silnej odberateľskej základne. EÚ preto bezpochyby zostáva vysoko atraktívnym trhom pre dodávku plynu bez ohľadu na vlastnícku štruktúru kupujúcich spoločností, ktoré sa po efektívnom oddelení budú môcť uchádzať o plyn za rovnakých podmienok. Komisia ďalej uznáva, že preprava plynu, na rozdiel od prenosu elektrickej energie, spočíva vo fyzickom premiestňovaní molekúl plynu plynovodmi. Prevádzkovateľ prepravnej sústavy má tak vyššiu mieru kontroly, pokiaľ ide o stanovenie smeru toku a využitia kapacity sústavy. To znamená, že efektívne oddelenie plynárenských sietí je aspoň také dôležité ako v prípade elektroenergetických sietí.

Vzhľadom na podnietenie investícií do nových energetických infraštruktúr aj u dodávateľských a výrobných/ťažobných spoločností tento návrh obsahuje možnosť dočasnej výnimky z pravidiel oddelenia vlastníctva v prípade výstavby novej infraštruktúry. Táto výnimka sa bude uplatňovať v jednotlivých prípadoch na základe zváženia hospodárskej stránky novej investície, cieľov vnútorného trhu, ako aj cieľa bezpečnosti dodávky.

V zhode s článkom 295 Zmluvy o ES sa návrh rovnakým spôsobom týka verejných aj súkromných spoločností. To znamená, že bez ohľadu na ich verejný alebo súkromný charakter by nemohla žiadna osoba alebo skupina osôb, sama alebo spoločne, ovplyvňovať zloženie, hlasovanie alebo rozhodovanie orgánov prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy alebo dodávateľských alebo výrobných/ťažobných spoločností. Táto požiadavka zabezpečuje, aby bola v prípade, keď je zásobovanie alebo výroba/ťažba vo verejnom

vlastníctve, stále zaručená nezávislosť verejne vlastneného prevádzkovateľa prenosovej/prepravnej sústavy; ale tieto návrhy nevyžadujú, aby štátom vlastnené spoločnosti predávali svoje siete súkromným spoločnostiam. S cieľom dodržať túto požiadavku by ktorýkoľvek verejný subjekt alebo štát mohol napríklad previesť práva (ktoré zabezpečujú „vplyv“) na inú verejnú alebo súkromnú právnickú osobu. Dôležité je to, že vo všetkých prípadoch, keď dochádza k oddeleniu, musí príslušný členský štát v praxi preukázať, že výsledky sú skutočne efektívne a že spoločnosti fungujú úplne samostatne a nezávisle jedna od druhej, pričom sú zabezpečené rovnaké podmienky v celej EÚ.

Nakoniec platí, že na tie členské štáty, v ktorých neexistujú siete pre prenos elektrickej energie ani pre prepravu zemného plynu, ale len distribučná sieť, sa ustanovenia o oddelení vlastníctva prenosových/prepravných sietí nevzťahujú.

1.3. Aspekty týkajúce sa tretích krajín

V tomto návrhu sa vyžaduje účinné oddelenie prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy a dodávateľských a výrobných/ťažobných činností nielen na vnútroštátnej úrovni, ale aj v celej EÚ. To predovšetkým znamená, že žiadna dodávateľská alebo výrobná/ťažobná spoločnosť pôsobiaca kdekoľvek v EÚ nemôže vlastníť alebo prevádzkovať prenosovú/prepravnú sústavu v žiadnom členskom štáte EÚ. Táto požiadavka sa vzťahuje rovnako na spoločnosti v EÚ i mimo nej.

Balík obsahuje ochranné mechanizmy na zabezpečenie toho, aby v prípadoch, keď chcú spoločnosti z tretích krajín získať značný záujem alebo kontrolu nad sieťou EÚ, musia dokázateľne a jednoznačne splniť rovnaké požiadavky na oddelenie ako spoločnosti EÚ. Komisia môže zasiahnuť, ak kupujúci subjekt nemôže dokázať svoju priamu a nepriamu nezávislosť od dodávateľskej a výrobných/ťažobných činností.

Dobre fungujúce trhy a siete sú dôležité pre konkurencieschopnosť hospodárstva a pre blahobyt občanov. Cieľom tohto návrhu je podporovať hospodársku súťaž na európskych energetických trhoch a presadzovať správne fungovanie týchto trhov. Z tohto pohľadu je úplne nevyhnutné – bez toho, aby boli dotknuté medzinárodné záväzky Spoločenstva – zabezpečiť, aby všetci hospodárski prevádzkovatelia aktívni na európskych energetických trhoch dodržiavali zásady pre investorov na trhu a konali v súlade s nimi. Komisia preto navrhuje požiadavku, aby jednotlivé osoby z tretích krajín a samotné tretie krajiny nemohli získať kontrolu nad prenosovou/prepravnou sústavou alebo nad prevádzkovateľom prenosovej/prepravnej sústavy Spoločenstva, pokiaľ to nepovoľuje dohoda uzavretá medzi EÚ a tretou krajinou. Cieľom je zaručiť, aby spoločnosti z tretích krajín dodržiavali literu aj ducha rovnakých pravidiel, aké sa uplatňujú na podniky so sídlom v EÚ – a nie aby boli diskriminované. Komisia nakoniec uskutoční rýchle a hĺbkové preskúmanie širších aspektov externej energetickej politiky EÚ a výsledky tejto práce zverejní.

K dôležitej otázke oddelenia treba na záver uviesť, že tieto návrhy týkajúce sa efektívneho oddelenia sú potrebným a rozhodujúcim krokom na dosiahnutie integrácie trhu celej EÚ. To môže ďalej prispieť k vytvoreniu nadnárodných prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy, pretože prevádzkovatelia už nie sú brzdení vzájomnou nedôverou. Avšak zároveň, ak vzniknú nadnárodní prevádzkovatelia prenosovej/prepravnej sústavy bez zabezpečenia ich úplnej nezávislosti, hospodárska súťaž medzi prepojenými dodávateľskými a výrobnými/ťažobnými spoločnosťami by sa pravdepodobne z dôvodu rizika uzatvárania tajných dohôd oslabil. Pri absencii efektívneho oddelenia by preto takáto spolupráca viedla k obavám súvisiacim s hospodárskou súťažou. Tieto návrhy obsahujú konkrétne viaceré

dodatočné opatrenia na podporu integrácie trhu EÚ, ktoré sa týkajú najmä lepšej spolupráce prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy.

2. ROZŠÍRENÉ PRÁVOMOCI A NEZÁVISLOSŤ NÁRODNÝCH REGULAČNÝCH ORGÁNOV

2.1. Silné národné regulačné orgány na dohľad nad fungovaním trhov s elektrickou energiou a plynom

Platné smernice o elektrickej energii a plyne vyžadujú od členských štátov, aby zriadili regulačné orgány. Vo viacerých členských štátoch sú regulačné orgány dobre zavedenými orgánmi s významnými právomocami a zdrojmi, ktoré im umožňujú zabezpečovať náležitú reguláciu trhu. V iných členských štátoch boli regulačné orgány zriadené len nedávno a ich právomoci sú slabšie alebo rozdelené medzi rozličné orgány. Na základe súhrnného prehľadu krajín, ktorý vypracovala Komisia, sa zistila táto rôznorodosť a v mnohých prípadoch nedostatočné právomoci regulačného orgánu.

Skúsenosti členských štátov, ktorých trhy sú otvorené už niekoľko rokov, s ostatnými verejnoprospešnými sektormi otvorenými hospodárskej súťaži jasne naznačujú, že silné regulačné orgány sú potrebné na správne fungovanie trhu, predovšetkým vzhľadom na využívanie sieťových infraštruktúr.

Z týchto dôvodov sa tento návrh zameriava na posilnenie právomocí regulačných orgánov. Po prvé, mali by dostať jednoznačný mandát spolupracovať na európskej úrovni v úzkej spolupráci s Agentúrou pre spoluprácu energetických regulátorov a Komisiou s cieľom zabezpečiť konkurencieschopný, bezpečný a environmentálne udržateľný vnútorný trh s elektrickou energiou a plynom v rámci Európskej únie a efektívne otvorenie trhu pre všetkých odberateľov a dodávateľov.

Po druhé, navrhuje sa posilnenie ich právomocí týkajúcich sa regulácie trhu, najmä v týchto oblastiach:

- monitorovanie dodržiavania pravidiel prístupu tretích strán zo strany prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej a distribučnej sústavy, povinností vyplývajúcich z oddelenia, mechanizmov vyvažovania a riadenia preťaženia a prepojenia;
- skúmanie investičných plánov prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy a hodnotenie investičných plánov prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy vzhľadom na ich súlad s celoeurópskym 10-ročným plánom rozvoja siete v ich ročnej správe; monitorovanie bezpečnosti a spoľahlivosti siete a preskúmavanie pravidiel bezpečnosti a spoľahlivosti siete;
- monitorovanie povinností transparentnosti;
- monitorovanie úrovne otvorenia trhu a hospodárskej súťaže a podpora efektívnej hospodárskej súťaže v spolupráci s orgánmi hospodárskej súťaže; a
- zabezpečenie účinnosti opatrení na ochranu spotrebiteľa.

Elektrická energia a plyn sa výrazne líšia od ostatných komodít, pretože sú sieťovými produktmi, ktoré nie je možné skladovať alebo ich uskladnenie je veľmi nákladné. Z toho dôvodu sú citlivé na trhové zneužívanie a musí sa zintenzívniť regulačný dohľad nad

podnikmi aktívnymi na trhu s elektrickou energiou a plynom. Regulátori musia mať preto prístup k informáciám o prevádzkových rozhodnutiach spoločností. Navrhuje sa zaviesť, aby boli spoločnosti povinné uchovávať záznamy s údajmi týkajúcimi sa ich prevádzkových rozhodnutí po dobu piatich rokov k dispozícii národným regulačným orgánom, ako aj k dispozícii orgánom hospodárskej súťaže a Komisie, aby tieto orgány boli schopné efektívne kontrolovať obvinenia z trhového zneužívania. Obmedzí sa tak rozsah trhového zneužívania, zvýši sa dôveryhodnosť trhu, a tým sa stimuluje obchod a hospodárska súťaž.

Niektoré typy obchodníkov (napr. banky) už majú takéto povinnosti vyplývajúce zo smernice o trhoch s finančnými nástrojmi a nemali by mať dvojité povinnosti. Povinnosti súvisiace s vedením a uchovávaním záznamov by preto nemali vplývať na existujúce právne predpisy Spoločenstva o finančných trhoch a mali by byť s nimi v zhode. Regulátori energetického trhu a finančných trhov musia spolupracovať, aby si vzájomne umožnili dohľad nad príslušnými trhmi. Pred prijatím usmernení definujúcich požiadavky vedenia a uchovávanía záznamov sa Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov a Výbor európskych regulátorov cenných papierov (CESR) vyzvú, aby spolupracovali a aby poskytovali Komisii poradenstvo vo veci obsahu usmernení.

Na to, aby regulačné orgány mohli vykonávať svoje povinnosti, by mali mať právomoc skúmať, požadovať všetky potrebné informácie a ukladať odrádzajúce sankcie. Bude sa od nich takisto požadovať, aby pri vykonávaní svojich regulačných úloh v plnej miere zohľadňovali ciele energetickej účinnosti.

2.2. Preukázateľná nezávislosť regulátorov prinesie dôveru trhu

Nezávislosť regulačných orgánov je základnou zásadou dobrej správy a základnou podmienkou pre zaručenie dôvery trhu. V existujúcich právnych predpisoch sa vyžaduje, aby boli regulačné orgány úplne nezávislé od záujmov plynárenského a energetického odvetvia. Nestanovuje sa však, ako sa má nezávislosť zabezpečiť preukázateľným spôsobom a nezaručuje sa nezávislosť od krátkodobých politických záujmov.

Ako sa zdôraznilo v záveroch z jarného zasadnutia Európskej rady v roku 2007 a ako zdôraznil Európsky parlament, posilnenie nezávislosti národných energetických regulátorov je teda prioritou.

Navrhuje sa, aby bol regulačný orgán právne odlišný a funkčne nezávislý od akéhokoľvek iného verejného alebo súkromného subjektu, a aby jeho zamestnanci a akýkoľvek člen jeho rozhodovacieho orgánu konali nezávisle od trhových záujmov a nepožadovali alebo neprijímali pokyny od akéhokoľvek vládneho alebo iného verejného alebo súkromného subjektu. S týmto cieľom sa navrhuje, aby regulačné orgány mali právnu subjektivitu, rozpočtovú autonómiu, primerané ľudské a finančné zdroje a nezávislé riadenie.

3. NEZÁVISLÝ MECHANIZMUS SPOLUPRÁCE A PRIJÍMANIA ROZHODNUTÍ NÁRODNÝCH REGULÁTOROV: AGENTÚRA PRE SPOLUPRÁCU ENERGETICKÝCH REGULÁTOROV

3.1. Pozitívne skúsenosti s ERGEG sa musia rozvinúť do formálnej štruktúry spolupráce

Hoci sa vnútorný trh s energiou výrazne rozvinul, pretrvávajú regulačné nedostatky v cezhraničných otázkach. Na vyriešenie tohto problému Komisia iniciovala založenie

samoregulačných fór vo Florencii (elektrická energia) a v Madride (plyn). Na týchto fórach sa stretávajú zainteresované subjekty v snahe posilniť spoluprácu.

Okrem toho, Komisia v roku 2003 vytvorila nezávislú poradnú skupinu pre elektrickú energiu a plyn, nazvanú „Európska skupina regulátorov pre elektrickú energiu a plyn“ (ERGEG) s cieľom uľahčiť konzultácie, koordináciu a spoluprácu medzi regulačnými orgánmi v členských štátoch a medzi týmito orgánmi a Komisiou vzhľadom na konsolidáciu vnútorného trhu s elektrickou energiou a zemným plynom. Táto skupina je zložená zo zástupcov národných regulačných orgánov.

Činnosť ERGEG v posledných rokoch veľmi pozitívne prispela k dokončeniu vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou prostredníctvom vydávania nezáväzných usmernení a odporúčaní a stanovísk pre Komisiu. Napriek tomu výsledkom iniciovania samoregulačných fór a zriadenia ERGEG nebol skutočný pokrok vo vývoji spoločných štandardov a prístupov, ako je to potrebné na realizáciu cezhraničného obchodu a vo vývoji najskôr regionálnych trhov a nakoniec aj európskeho energetického trhu.

Časom sa stal energetický sektor komplikovanejším a detailnejším a v stále väčšej miere s ním súvisia rozličné finančné záujmy. Súčasný prístup v ERGEG, ktorý v praxi zväčša vyžaduje, aby sa dosiahla dohoda medzi 27 regulátormi a viac ako 30 prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej siete, neprináša uspokojivé výsledky. Viedol k vzniku množstva nezáväzných predpisov a snáh o dosiahnutie dohody o spoločnom prístupe prostredníctvom „postupnej konvergencie“, ale nevedol k skutočným rozhodnutiam v náročných otázkach, ktoré sa musia v súčasnosti vyriešiť.

V súčasnosti sa technické pravidlá, na základe ktorých musia elektroenergetické spoločnosti pracovať, „sieťové predpisy“, výrazne líšia medzi jednotlivými členskými štátmi a neraz aj v rámci jedného členského štátu. Musia byť podrobené procesu konvergencie a harmonizácie, ak sa majú energetické trhy v EÚ integrovať.

Komisia zhodnotila rozličné možnosti organizovania požadovaných úloh vrátane toho, či by bola Komisia schopná vykonať tieto úlohy sama. Harmonizácia týchto záležitostí, ani zabezpečenie pokroku v novej infraštruktúre, nie sú úlohy, ktoré typicky spadajú do oblasti činností Komisie. Komisia v skutočnosti nikdy takéto činnosti nevykonávala. Vyžaduje si to odborné skúsenosti 27 národných regulačných orgánov, ktoré budú spolupracovať; práve oni sa musia dohodnúť na zmene a doplnení svojich vnútroštátnych sieťových predpisov. V praxi môže len orgán vychádzajúci z národných regulátorov katalyzovať všetky potrebné zdroje národných regulátorov, ktoré sú podstatné pre dosiahnutie úspechu v tejto oblasti. Agentúra môže prostredníctvom regulačnej rady – ktorá pozostáva zo zástupcov národných regulačných orgánov – osloviť pracovníkov týchto národných regulačných orgánov. Komisia to urobiť nemôže.

Komisia dospela k záveru, že požadované úlohy by mohol vykonávať samostatný subjekt, nezávislý od Komisie a pôsobiaci mimo Komisie. Európska rada na jar 2007 a nedávno aj Európsky parlament vo svojich rezolúciách podporili tento záver².

² Európska rada súhlasí vo svojich záveroch so zriadením nezávislého mechanizmu, aby národní regulátori mohli spolupracovať a prijímať rozhodnutia o významných cezhraničných otázkach, pričom v prijatej správe Vidala Quadrasa sa uvádza, že EP „uvítal návrh Komisie na zintenzívnenie spolupráce medzi národnými regulátormi na úrovni EÚ prostredníctvom subjektu EÚ ako spôsob podpory európskejšieho prístupu k regulácii cezhraničných záležitostí; zdôrazňuje, že Komisia by mala zohrávať

Posudzovala sa teda možnosť vytvorenia mocnejšej siete národných energetických regulátorov. Vzorom je sieť orgánov hospodárskej súťaže vytvorená v roku 2004 na základe nariadenia Rady (ES) č. 1/2003. Napriek tomu si to vyžiada v energetickom sektore vznik samostatných právomocí pre Komisiu (v súčasnosti takéto právomoci existujú len v oblasti predpisov hospodárskej súťaže). Právomoci národných regulačných orgánov by sa mali v každom prípade posilniť a zosúladiť.

Okrem toho by sa mohol uplatniť aj model systému európskych centrálnych bánk, ale tento nemá právny základ v Zmluve. Takýto model by jednoducho vyžadoval zmenu a doplnenie Zmluvy.

Komisia dospela preto k záveru, že ak by sa mal zriadiť nezávislý orgán, ktorý by mohol predkladať Komisii návrhy rozhodnutí, vrátane podstatných rozhodnutí, a prijímať individuálne regulačné rozhodnutia záväzné pre tretie strany a týkajúce sa technických záležitostí, ktoré sú im delegované, jediným riešením by bolo zriadiť agentúru.

Hlavnou navrhovanou úlohou by bolo na európskej úrovni doplniť regulačné úlohy vykonávané národnými regulátormi. Štruktúra by mala zabezpečovať rámec pre spoluprácu národných regulátorov, regulačné preskúmanie spolupráce medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy a priestor pre prijímanie individuálnych rozhodnutí týkajúcich sa infraštruktúry na území viac ako jedného členského štátu. Táto analýza odráža zásady, ktoré stanovila Komisia v návrhu medziinštitucionálnej dohody o vytvorení rámca pre európske regulačné agentúry³, najmä vzhľadom na možnosť prijímať individuálne rozhodnutia, ktoré sú pre tretie strany právne záväzné.

Ďalší návrh viedol k možnosti vytvorenia „ERGEG+“ uvedenej v oznámení Komisie z 10. januára 2007 „Energetická politika pre Európu“⁴.

3.2. Hlavné úlohy navrhovanej Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov

Agentúra by na európskej úrovni dopĺňala regulačné úlohy, ktoré na vnútroštátnej úrovni vykonávajú regulačné orgány:

- *zabezpečením rámca pre spoluprácu národných regulátorov.* Navrhuje sa zlepšiť riešenie cezhraničných situácií. Agentúra stanoví postupy spolupráce medzi národnými regulátormi, predovšetkým v súvislosti s výmenou informácií a rozdelením kompetencií v prípade účasti viac ako jedného členského štátu. Tento rámec podporuje aj regionálnu spoluprácu medzi národnými regulátormi;
- *regulačným dohľadom nad spoluprácou prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy.* Agentúra bude zodpovedná za monitorovanie a skúmanie činností Európskej siete prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrickú energiu a činností Európskej siete prevádzkovateľov prepravných sústav pre plyn. Bude predovšetkým zapojená do stanovovania priorít prostredníctvom pracovného programu týchto subjektov, preskúmania

určujúcu úlohu, ale zároveň by nemala narúšať nezávislosť regulátorov; domnieva sa, že rozhodnutia regulátorov by sa mali týkať špecificky definovaných technických a obchodných otázok na informovanom základe, prípadne zohľadňujúc aj názory prevádzkovateľov prenosových/prepravných sietí a ďalších významných zainteresovaných subjektov, a mali by byť právne záväzné“.

³

KOM(2005) 59.

⁴

Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

ich 10-ročného investičného plánu a prípravy technických a trhových predpisov. Preskúmanie investičného plánu nemá vplyv na zodpovednosť prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy za technické nedostatky definované vnútroštátnymi právnymi predpismi. V súvislosti s technickými a trhovými predpismi bude mať agentúra právo požiadať prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy, aby zmenili svoje návrhy a podrobne sa zaoberali špecifickejšími záležitosťami. Bude mať takisto možnosť odporúčať Komisii, aby v prípadoch, keď sa dobrovoľná implementácia prevádzkovateľom prenosovej/prepravnej sústavy preukáže ako nedostatočná alebo neprimeraná pre určité záležitosti, stanovila, aby boli tieto predpisy právne záväzné. Agentúra môže odporučiť zmenu návrhu prevádzkovateľa prenosovej/prepravnej sústavy alebo dodatočné ustanovenia pre Komisiu. Tento mechanizmus bude mať v praxi formu konštruktívneho a stáleho dialógu medzi agentúrou, prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy a Komisiou. Účasť agentúry bude kľúčovou na zabezpečenie toho, aby spolupráca medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy postupovala účinným a transparentným spôsobom na prospech vnútorného trhu;

- *individuálnymi rozhodovacími právomocami.* Vzhľadom na riešenie osobitných cezhraničných otázok sa navrhuje udeliť agentúre individuálne rozhodovacie právomoci vo veci žiadostí o výnimku⁵ týkajúcu sa aktív infraštruktúry európskeho záujmu a rozhodnúť o regulačnom režime uplatniteľnom na infraštruktúru v rámci územia viac ako jedného členského štátu. Okrem toho by mala byť agentúra schopná prijímať osobitné rozhodnutia o individuálnych technických otázkach, ak sú tieto udelené agentúre na základe osobitných usmernení prijatých v súlade so smernicami o plyne a elektrickej energii, a to na základe postupu komitológie;
- *všeobecnou poradnou úlohou.* Agentúra by mala takisto poradnú úlohu voči Komisii v záležitostiach týkajúcich sa regulácie trhu a mohla vy vydávať nezáväzné usmernenia na šírenie osvedčených postupov medzi národnými regulátormi. V jednotlivých prípadoch by mala takisto právomoc preskúmať rozhodnutia prijaté národným regulačným orgánom, ktoré majú priamy vplyv na vnútorný trh, a poskytnúť Komisii stanovisko v zmysle vykonávacích opatrení prijatých Komisiou pri uplatnení právnych predpisov Spoločenstva v sektore elektrickej energie a plynu.

Hoci právomoci novej agentúry nemôžu pokrývať normatívne rozhodnutia (ako je napr. oficiálne prijatie záväzných usmernení), bude zohrávať dôležitú úlohu v rozvoji a vykonávaní predpisov európskeho trhu s plynom a elektrickou energiou.

3.3. Riadenie navrhovanej Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov

Inštitucionálne usporiadanie a zásada riadenia Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov sa zakladajú na štandardných pravidlách a postupoch regulačných agentúr Spoločenstva.

Musí sa však zohľadniť potrebná nezávislosť regulačných funkcií. S týmto cieľom sa navrhuje vytvoriť okrem správnej rady zodpovednej za všetky administratívne a rozpočtové záležitosti aj radu regulátorov zodpovednú za všetky regulačné záležitosti a rozhodnutia. Riaditeľ, ktorého vymenuje správna rada po porade s regulačnou radou, sa zvolí zo zoznamu uchádzačov prijatého Komisiou. Riaditeľ bude reprezentovať agentúru a bude zodpovedný za

⁵ Definované v článku 22 smernice 2003/55/ES a v článku 7 nariadenia (ES) č. 1228/2003.

jej každodenné riadenie. Okrem toho štruktúra agentúry počíta s radou pre odvolania, ktorá je oprávnená riešiť odvolania proti rozhodnutiam prijatým agentúrou.

3.4. Finančné aspekty

Navrhuje sa, že agentúra by mala mať vzhľadom na svoje úlohy počet pracovníkov obmedzený na 40 – 50 ľudí. Toto posúdenie je založené na rozsiahlej analýze požiadaviek na pracovníkov národných regulačných orgánov a na dôslednej analýze minimálnych zdrojov potrebných na vykonávanie navrhovaných úloh, predovšetkým vo svetle možností synergie využívajúcej zdroje v rámci národných regulačných orgánov určených na pomoc pri práci agentúry. Navrhovaný počet pracovníkov je v súlade s potrebami týchto orgánov⁶. Ako bolo uvedené vyššie, ak by sa Komisia usilovala o vykonávanie úloh agentúry, počet pracovníkov by bol ďaleko vyšší.

Celkové ročné náklady agentúry sa odhadujú približne na 6–7 miliónov EUR ročne, z čoho 5 miliónov EUR pripadá na výdavky na pracovníkov (zohľadňujúc ako priemernú hodnotu na osobu náklady na zamestnancov Európskej komisie, t. j. 0,117 milióna EUR ročne, čo zahŕňa výdavky spojené s budovami a súvisiace administratívne výdavky), 1 milión EUR na prevádzkové náklady (náklady na zasadnutia, štúdie, ako aj preklady, publikácie a vzťahy s verejnosťou) a zvyšok pripadá na kapitálové výdavky (spojené so získavaním hnuiteľného majetku a súvisiace výdavky) a výdavky na misiu.

Ročné náklady agentúry budú pokryté dotáciami Spoločenstva. Agentúra má obmedzené príjmy pochádzajúce z poplatkov tretích strán účtovaných, keď agentúra prijme určité rozhodnutia.

3.5. Úloha Komisie

V podstate existujú tri rozličné ochranné mechanizmy na zabezpečenie postavenia Komisie a jej úlohy ako ochrankyne Zmluvy.

Po prvé, ak agentúra prijme rozhodnutie, toto rozhodnutie by bolo záväzné len pre osobitné technické situácie výslovne uvedené v nariadení a smerniciach alebo zabezpečené pre jednotlivé prípady záväznými usmerneniami. Agentúra by mimo tohto rámca nemala žiadnu rozhodovaciu politickú právomoc.

Po druhé, ak spolupráca prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy alebo rozhodnutia národných regulačných orgánov ohrozujú efektívnu hospodársku súťaž a účinné fungovanie trhu, agentúra o tom bezodkladne informuje Komisiu a Komisia môže následne prijať opatrenia potrebné na nápravu situácie. Komisia sa môže takisto rozhodnúť konať z vlastnej iniciatívy.

Po tretie, ak je potrebné prijať podstatné rozhodnutie, môže to urobiť len Komisia. V týchto prípadoch má agentúra len prípravnú a poradnú úlohu. V tejto súvislosti právna služba Komisie dôsledne skontrolovala text, aby sa zabezpečilo, že agentúra nemá žiadnu právomoc prijímať podstatné rozhodnutia podľa vlastného uváženia.

Okrem toho, práve Komisia môže prostredníctvom prijatia záväzných usmernení ďalej špecifikovať a určovať úlohu agentúry.

⁶ Organizačná schéma bude priložená k dôvodovej správe.

4. ÚČINNÁ SPOLUPRÁCA MEDZI PREVÁDZKOVATEĽMI PRENOSOVEJ/PREPRAVNEJ SÚSTAVY

4.1. Silná spolupráca medzi prevádzkovateľmi prepravnej/prepravnej sústavy je potrebná pre integráciu trhov s elektrickou energiou a plynom

Na to, aby sa mohol trh integrovať, musí takisto existovať efektívna spolupráca medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy (TSO) a jednoznačný a stabilný regulačný rámec, vrátane regulačnej koordinácie. Pravidlá prístupu do siete a prevádzkové pravidlá musia byť kompatibilné a musí existovať efektívna výmena informácií medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy a dobrá koordinácia nových investícií na zvýšenie kapacity prepojení. Prevádzkovatelia prenosovej/prepravnej sústavy v oblastiach plynu a elektrickej energie už dobrovoľne spolupracujú v existujúcich štruktúrach, akými sú napr. Európski prevádzkovatelia prenosových sústav (ETSO) a Preprava zemného plynu v Európe (GTE). Spolpracujú v prevádzkových záležitostiach na regionálnej úrovni a podieľajú sa na činnosti technických orgánov, akými sú napr. Únia pre koordináciu prenosu elektrickej energie (UCTE) a Európske združenie pre racionalizáciu výmeny energie (EASEE-Gas). Tieto viacúrovňové iniciatívy v oblasti spolupráce výrazne prispeli k vytvoreniu vnútorného trhu a k zlepšeniu účinnosti a bezpečnosti sietí.

Táto dobrovoľná spolupráca však má svoje obmedzenia, napr. vo forme porúch siete a výpadkov elektrickej energie z dôvodu slabej koordinácie prevádzky siete alebo chýbajúceho prepojenia medzi elektrickou a plynárenskou sieťou, a problémy pri navrhovaní a schvaľovaní technických noriem. Navrhuje sa preto, poveriť prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy zintenzívnením ich spolupráce v mnohých kľúčových oblastiach, so zameraním na tieto hlavné otázky.

- *Vypracovanie trhových a technických predpisov.* Pre integráciu trhov s elektrickou energiou a plynom je potrebný súdržný súbor technických a trhových predpisov. V súčasnosti tieto predpisy existujú na vnútroštátnom základe alebo prostredníctvom odporúčaní takých organizácií, ako sú UCTE alebo EASEE-gas. Prejavujú sa tri problémy súčasnej situácie: po prvé, existujúce pravidlá nepokrývajú všetky oblasti, ktoré sa musia zosúladiť, aby mohol integrovaný trh fungovať, po druhé, vnútroštátne predpisy často nie sú vzájomne kompatibilné a po tretie, často nie sú právne záväzné alebo vykonateľné. Medzi príklady takýchto predpisov patrí prevádzková príručka UCTE o bezpečnosti a spoľahlivosti elektrických prenosových sietí a odporúčania EASEE-gas o kvalite plynu.
- Návrh zachováva dobrovoľný postup prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy ako pragmatický spôsob vývoja podrobných technických a trhových predpisov. Tieto predpisy sú neraz technicky komplikované a musí existovať účinný postup, ako ich v prípade potreby meniť a dopĺňať. Návrh pridáva silný regulačný dohľad nad obsahom a monitorovaním zhody a nad vykonávaním týchto pravidiel národnými regulačnými orgánmi, agentúrou a/alebo Komisiou, v závislosti od charakteru príslušného návrhu. V prípade, ak prevádzkovatelia prenosovej/prepravnej sústavy nie sú schopní dohodnúť sa na potrebných technických a trhových predpisoch alebo ich nevykonávajú, tieto predpisy sa môžu navrhnúť a prijať prostredníctvom postupu komitológie na návrh Komisie.
- Celkovo sa v tomto návrhu stanovuje deväť hlavných oblastí spolupráce. Ročné pracovné programy európskej siete prevádzkovateľov prenosových/prepravných sústav (pozri kapitolu 1.2), vypracované na základe konzultácií so všetkými zainteresovanými subjektmi a s novou agentúrou pre spoluprácu energetických regulátorov (pozri kapitolu 3) stanovia

priority a podrobne špecifikujú, aké technické a trhové predpisy sú potrebné. Spolupráca medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy má zahŕňať aj monitorovanie vykonávania technických a trhových predpisov.

- *Výskumné a inovačné činnosti v spoločnom záujme*: Spolupráca TSO stanoví rámec pre identifikáciu, financovanie a riadenie výskumných a inovačných činností potrebných pre zdravý technický rast a vývoj európskych elektrických a plynárenských sietí, predovšetkým na podporu bezpečnosti dodávok a energetickej účinnosti a na umožnenie zavádzania nízkouhlíkových technológií.
- *Koordinácia prevádzky siete*: Spolupráca prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy zahŕňa spoločnú prevádzku sietí podľa dohodnutých trhových a technických predpisov. Ďalej súvisí s výmenou sieťových prevádzkových informácií a s koordinovaným uverejňovaním informácií o prístupe do siete, napr. prostredníctvom spoločnej transparentnej platformy.
- *Investičné plánovanie*. Na sprístupnenie dostatočnej prenosovej/prepravnej kapacity na uspokojenie dopytu a integrovanie národných trhov by prevádzkovatelia sietí potrebovali koordinované dlhodobé plánovanie rozvoja sústavy s cieľom plánovať investície do sietí a monitorovať rozvoj prenosovej/prepravnej kapacity sietí. Európske siete prevádzkovateľov prenosových/prepravných sústav uverejnia plány rozvoja sietí obsahujúce integrované modelovanie sietí, scenár rozvoja a hodnotenie pružnosti a možnosti dodania integrovanej sústavy. Tieto plány rozvoja by mali byť dostatočne zamerané na budúcnosť (napr. najmenej na 10 rokov) tak, aby bolo možné včas zistiť medzery v investíciách, najmä vzhľadom na cezhraničné kapacity.

Predovšetkým v prípade posledných dvoch úloh zohrávajú regionálne iniciatívy pozitívnu úlohu v integrácii trhu. Spoluprácu prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy na európskej úrovni by mala v skutočnosti dopĺňať spolupráca na regionálnej úrovni, aby sa zaručil skutočný praktický pokrok, najmä s cieľom zabezpečiť optimálne riadenie siete a primerané plánovanie a realizáciu investícií⁷. Regulačný rámec by mal podporovať, koordinovať a rozvíjať regionálne iniciatívy medzi prevádzkovateľom prenosovej/prepravnej sústavy a regulačnými orgánmi, tak ako v prípade regionálnych iniciatív, ktoré realizuje ERGEG, a iniciatív Päťstranného fóra v severozápadnej Európe, a ako to odporúčajú hlavné zainteresované subjekty, napr. Eurelectric.

4.2. Zlepšený mechanizmus spolupráce

Dôležité je, aby sa na európskej úrovni plne uznávalo, že štruktúry spolupráce prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy majú právomoc vykonávať uvedené úlohy. Na tento účel Komisia formálne poverila zabezpečením týchto úloh Európske (plynárenské a elektrické) siete prevádzkovateľov prenosových/prepravných sústav.

Prevádzkovatelia prenosovej/prepravnej sústavy ako spoločnosti musia byť transparentné vzhľadom na spôsob, akým spolupracujú. Môžu stavať na existujúcich štruktúrach, ako sú GTE a ETSO. Úlohy a povinnosti požadované od prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy vyvolávajú potrebu centrálnej a stálej štruktúry pre spoluprácu tak v súvislosti s organizáciou, ako aj v súvislosti s praktickými nástrojmi plánovania a prevádzky sietí.

⁷ Napríklad v prípade elektrickej energie je zjavné, že v niektorých záležitostiach sa musia stanoviť technické predpisy pre každú synchrónnu oblasť.

Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov monitoruje, ako európska sieť prevádzkovateľov prenosových/prepravných sústav vykonáva svoje úlohy, ktorými je poverená.

Zaangažovanosť zainteresovaných subjektov, ako sú výrobcovia, dodávatelia, odberatelia a prevádzkovatelia distribučných sústav, a konzultácie s nimi sa stanú pre prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy štandardnou praxou od začiatku ich práce na špecifickom predmete. Na tento účel sa budú so zainteresovanými subjektmi konzultovať všetky návrhy trhových a technických predpisov, ktoré vypracujú prevádzkovatelia prenosovej/prepravnej sústavy, pričom zainteresované subjekty budú schopné pripomienkovať ročný pracovný program prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy. Agentúra vykonáva dohľad nad správnym priebehom konzultácií.

5. ZLEPŠENIE FUNGOVANIA TRHU

Cieľom tohto návrhu je aj zlepšenie legislatívneho rámca za účelom uľahčenia prístupu tretích strán ku kľúčovým infraštruktúram, zvýšenia transparentnosti trhu, zintenzívnenia integrácie trhu a zlepšenia prístupu k maloobchodným zákazníkom.

5.1. Režim výnimiek

Súčasný právny predpis obsahuje možnosť oslobodiť významné nové infraštruktúry od pravidiel regulovaného prístupu tretích strán na vopred stanovené obdobie. Boli dokončené alebo sa dokončujú mnohé infraštruktúry, vrátane plynárenských a elektrických prepojovacích vedení a zariadení LNG, ktoré využívajú túto možnosť. Pomohlo to zrealizovať projekty, ktoré sú prínosom pre bezpečnosť dodávok a hospodársku súťaž. Zároveň, doterajšie skúsenosti naznačujú, že realizátori projektov, regulátori a Komisia by mohli získať výhody zo zosúladenia postupu predkladania žiadostí a udeľovania výnimiek, ako aj objasnenia niektorých podmienok. Komisia preto navrhuje, aby sa sformulovali usmernenia, ktoré by pomohli žiadateľom a regulátorom pri uplatňovaní podmienok výnimiek. Na zabezpečenie toho, aby sa mohla infraštruktúra, ktorej bola udelená výnimka, napriek tomu optimálne využívať na trhu, sa navrhuje vypracovať všeobecné minimálne požiadavky na pridelenie kapacity a ustanovenia o riadení v prípade preťaženia pre nové infraštruktúry, ktoré sa doteraz uplatňovali len na jednotlivé prípady.

5.2. Transparentnosť

Vnútrotrh s elektrickou energiou a plynom trpí nedostatkom likvidity a transparentnosti, čo bráni účinnému prideleniu zdrojov, obmedzuje možnosti odstraňovania rizík a blokuje nových účastníkov trhu. Dôveryhodnosť trhu, jeho likvidita a počet účastníkov trhu sa musia zvýšiť prostredníctvom rozšírenia informácií dostupných pre trh.

Súčasná požiadavka týkajúca sa transparentnosti sa zameriava na uverejňovanie kapacity siete, aby účastníci trhu mohli zistiť, či je kapacita dostupná a či sa dostupná kapacita ponúka na trhu v plnom rozsahu. Účastníci trhu však potrebujú rovnaký prístup k informáciám, ktoré ovplyvňujú pohyby veľkoobchodných cien.

V súčasnosti prítomné spoločnosti na trhu, ktoré zodpovedajú za najväčšiu časť tokov plynu a elektrickej energie a ktoré vlastnia väčšinu aktív na trhu, majú väčší a lepší prístup k informáciám ako novovzniknuté spoločnosti. V oblasti elektrickej energie existujú

požiadavky vo forme usmernení súvisiacich s nariadením stanovujúcim požiadavky transparentnosti pri výrobe elektrickej energie, ale nie sú dostatočné, a v oblasti plynárenstva takéto požiadavky v súčasnosti neexistujú. Navrhuje sa preto rozšíriť požiadavky transparentnosti týkajúce sa zásob plynu, predpovedí dopytu a ponuky, nákladov na vyvažovanie siete a obchodovania.

Správne a úplné uplatňovanie týchto požiadaviek musia kontrolovať a monitorovať národné regulačné orgány, ich právomoci sa preto musia v súlade s tým posilniť.

V súvislosti s otázkou transparentnosti derivátov a finančných nástrojov a vzhľadom na ktoré sa v týchto návrhoch neustanovujú pre príslušné spoločnosti dodatočné požiadavky, Komisia podrobne preskúma túto otázku a do polovice roku 2008 sformuluje závery. Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov a Výbor európskych regulátorov cenných papierov by mali spolupracovať aj pri ďalšom skúmaní a poradenstve v otázke, či majú transakcie so zmluvami o dodávke plynu a elektrickej energie a s derivátmi plynu a elektrickej energie podliehať požiadavkám transparentnosti pred obchodovaním a/alebo po obchodovaní.

5.3. Prístup k zásobníkom

V existujúcej smernici o vnútornom trhu s plynom sa ustanovuje, že v prípade, ak sú zásobníky významným zariadením schopným zásobovať odberateľov, prevádzkovatelia zásobníkov musia zabezpečiť prístup pre tretie strany. Členské štáty môžu zabezpečiť prístup k týmto zásobníkom buď prostredníctvom podmienok, ktoré definuje regulátor, alebo zaviazaním prevádzkovateľov sústavy zásobníkov dohodnúť podmienky prístupu s odberateľmi. Požiadavky uvedené v smernici stanovujú obmedzené princípy a ponechávajú členským štátom veľkú voľnosť pri definovaní svojho regulačného rámca. Týmto princípom sa následne venovalo madridské fórum, kde všetky zainteresované subjekty odsúhlasili dobrovoľné „Usmernenia pre správny postup prístupu tretích strán pre prevádzkovateľov sústavy zásobníkov (GGPSSO)“. ERGEG však dospela k záveru, že celkové vykonávanie týchto usmernení je slabé.

Komisia navrhuje štyri opatrenia na efektívne uplatňovanie týchto usmernení:

- zmeniť zásady v usmerneniach na právne záväzné a umožniť dôsledné vykonávanie usmernené prostredníctvom komitológie;
- dosiahnuť právne a funkčné oddelenie prevádzkovateľov zásobníkov, ktorí sú súčasťou dodávateľských podnikov;
- rozšíriť právomoci národných regulačných orgánov na dohľad nad prístupom k zásobníkom;
- požadovať jednoznačnosť regulačného režimu, ktorý sa uplatňuje na zásobníky.

V snahe dosiahnuť právnu záväznosť usmernení sa nariadenie rozšíri o ustanovenie definujúce, ako majú prevádzkovatelia zásobníkov poskytovať služby prístupu tretím stranám, ako prideľovať kapacitu a riadiť preťaženie. Stanovia sa v ňom aj požiadavky transparentnosti a to, ako umožniť rozvoj kapacity zásobníka na sekundárnom trhu. Tieto pravidlá by mali zabezpečiť, aby sa všetky zásobníky, ktoré sú dostupné pre tretie strany, ponúkali na trhu nediskriminačným a transparentným spôsobom, a aby sa zabránilo hromadeniu kapacity.

Tieto pravidlá slúžia aj na zabezpečenie zhody s navrhovanými minimálnymi požiadavkami na infraštruktúru s udelenou výnimkou.

Požiadavkou právneho a funkčného oddelenia prevádzkovateľov zásobníkov sa vo veľkej miere zvýši účinný prístup k zásobníkom. Skutočnosť, že v súčasnosti ak dodávatelia potrebujú zásobníky, musia sa skontaktovať so svojimi konkurentmi, aby mohli zmluvne zabezpečiť svoje potreby skladovania, nezvyšuje dôveryhodnosť trhu a je závažnou prekážkou pre nových účastníkov na trhu. Požiadavkou oddelených prevádzkovateľov zásobníkov sa táto situácia zlepší a konkurenti a regulátori budú môcť kontrolovať, či sa na trhu ponúka celá dostupná kapacita zásobníkov.

Komisia navrhuje, aby sa odstránila nejednoznačnosť existujúca v otázke podielu kapacity zásobníkov, ktorá sa ponúka na trhu, pričom požaduje, aby všetky členské štáty povinne definovali podmienky toho, kedy a ako sa uplatňuje prístup tretích strán k zásobníkom, a tieto podmienky sa zverejnia. Následne je regulátor povinný kontrolovať, či sa tieto kritériá uplatňujú správne na všetky zásobníky.

5.4. Prístup do terminálov LNG

Úloha LNG pri dodávke plynu do Európskej únie sa stáva čoraz významnejšou, do terminálov LNG sa plánuje alebo už realizuje mnoho investícií. Z tohto dôvodu sú potrebné transparentné pravidlá prístupu do terminálov LNG. Regulátori identifikovali potrebu a ERGEG vypracovala usmernenia s cieľom vytvoriť jednotný spôsob prístupu tretích strán do terminálov LNG.

Hoci mnohé vybudované terminály LNG využili možnosti udelenia výnimiek z prístupu tretích strán a regulačnej intervencie podľa článku 22 smernice, existujú aj také terminály LNG, ktoré pravidlá prístupu tretích strán uplatňujú. Keďže súčasná smernica uvádza len všeobecnú požiadavku, že prístup má byť regulovaný, ponecháva priestor pre jej rozmanité interpretácie medzi členskými štátmi. Výnimka na základe článku 22 je však vždy dočasná a po uplynutí platnosti výnimky budú terminály LNG regulované. Komisia preto navrhuje uložiť presnejšie definované pravidlá prístupu tretích strán do terminálov LNG. V snahe dosiahnuť právnu záväznosť usmernení sa nariadenie rozšíri o ustanovenie, ako majú prevádzkovatelia zásobníkov poskytovať služby prístupu tretím stranám, ako prideľovať kapacitu a riadiť preťaženie. Stanovia sa v ňom aj požiadavky transparentnosti a navrhnu sa opatrenia, ako umožniť rozvoj kapacity terminálu na sekundárnom trhu. Tieto pravidlá slúžia aj na zabezpečenie zhody s navrhovanými minimálnymi požiadavkami na infraštruktúru s udelenou výnimkou.

5.5. Dlhodobé dohody o dodávkach

Nadväzujúce bilaterálne dohody o dodávkach poskytujú energetickým odvetviám možnosť dosiahnuť predpovedateľnejšie ceny. Takéto dohody však prinášajú riziko likvidácie podriadeného trhu spôsobenej tým, že sa odberateľom zabráni meniť dodávateľa, čím sa obmedzuje hospodárska súťaž. Na to, aby sa zmenšila neurčitnosť na trhu, Komisia v najbližších mesiacoch poskytne vo vhodnej forme usmernenia týkajúce sa zhody nadväzujúcich bilaterálnych dlhodobých dohôd o dodávkach s právom hospodárskej súťaže ES.

5.6. Rámec na postupné vytváranie európskeho maloobchodného trhu

Ani o trhu s elektrickou energiou, ani o trhu s plynom sa zatiaľ nedá hovoriť ako o európskom maloobchodnom trhu (domácnosti a malé podniky), keďže odberatelia, za predpokladu možnosti voľby, sú stále povinní vybrať si dodávateľa so sídlom v tej istej krajine. Vytvorenie skutočného európskeho trhu pre koncových užívateľov je prvoradým cieľom vnútorných trhov s elektrickou energiou a plynom: je to potrebné pre vznik konkurencieschopných trhov a pre dosiahnutie maximálnej účinnosti. Liberalizácia maloobchodného trhu je dôležitá s cieľom zabezpečiť, aby obyvatelia EÚ mohli získať výhody z hospodárskej súťaže. Ak by sa liberalizácia uplatňovala len na veľkoodberateľov, európske domácnosti by prestali dotovať svoj priemysel a poškodili by sa investičné signály pre novú generáciu a zásobovanie. Od 1. júla 2007 sa všetky maloobchodné trhy otvorili hospodárskej súťaži, v praxi sú však mnohí odberatelia nútení zostať s ich predchádzajúcimi dodávateľmi, pretože sa nevytvoril požadovaný vhodný právny rámec. Európsky maloobchodný trh sa môže vytvoriť iba postupne. Na podnietenie tohto procesu Komisia uvažuje na základe pozitívnych skúseností s Florentským a Madridským fórom o vytvorení obdobného maloobchodného fóra. Toto fórum by umožnilo sústrediť sa na osobitné maloobchodné otázky a slúžilo by ako platforma pre všetky zainteresované subjekty na podporu vytvorenia celoeurópskeho maloobchodného trhu. Fórum by zabezpečovalo usmernenia pre navrhované povinnosti členských štátov a regulačné orgány súvisiace so stanovením jednoznačných pravidiel hospodárskej súťaže na maloobchodnom trhu, s cieľom postupne zosúladiť trhové pravidlá, aby mohli vzniknúť cezhraničné maloobchodné trhy.

Dobre fungujúce maloobchodné trhy zohrávajú veľmi významnú úlohu aj pri zvyšovaní informovanosti ľudí o domácej spotrebe energie a o cene energie, keďže všetky opatrenia zamerané na redukcii emisií CO₂ a zvýšenie energetickej účinnosti vyžadujú zainteresovanie domácností. Hospodárska súťaž v prípade domácností zvýši energetické povedomie ľudí. Súčasné postupy, keď odberatelia dostanú po roku len konečný účet za svoju spotrebu, však takéto povedomie nevytvára, ani neumožňuje dodávateľom vytvárať konkurenčné služby, ktoré sa líšia podľa špecifických potrieb domácností. Dodávatelia musia preto poskytovať viac informácií, čím sa zabezpečí, že odberatelia budú dostávať častejšie informácie o svojej spotrebe energie a o jej cene.

Je očividné, že sloboda voľby pre odberateľov musí byť doplnená o silné záruky práv odberateľov. Zraniteľným odberateľom už súčasná smernica poskytuje vysoký stupeň ochrany zabezpečujúci ich prístup k energii, ktorú potrebujú na to, aby mohli viesť normálny život. Tieto opatrenia sa však v niektorých krajinách uplatňovali nesprávne a aby sa objasnil príslušný rámec, Komisia navrhuje definovanie záväzných usmernení. Zároveň Komisia navrhuje posilnenie práv všetkých odberateľov, okrem iného poskytnutím práva kedykoľvek zmeniť dodávateľa a požadovaním, aby energetické spoločnosti vyrovnali účty v priebehu jedného mesiaca odvtedy, ako odberateľ zmení dodávateľa.

A nakoniec, Komisia dospela k záveru, že pre prevádzkovateľov distribučných sústav sú súčasné pravidlá o právnom a funkčnom oddelení postačujúce. Nenavrhuje preto, aby sa na prevádzkovateľov distribučných sústav uplatňovali pravidlá právneho a funkčného oddelenia uvedené v kapitole 4.

6. SPOLUPRÁCA NA POSILNENIE BEZPEČNOSTI DODÁVOK

6.1. Monitorovanie bezpečnosti dodávok prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy

Je dôležité zabezpečiť, aby elektroenergetické a plynárenské sústavy uspokojovali dopyt aj v čase špičky. V prípade elektrickej energie je to možné len vtedy, ak existujú dostatočné výrobné kapacity (primeranosť výrobných kapacít) a keď je sieť schopná prenášať energiu od výrobcov ku konečným odberateľom (primeranosť sietí). V prípade zemného plynu je potrebné, aby existovali dostatočné dovozné a skladovacie kapacity.

Na základe smernice 2005/89/ES sa vyžaduje, aby národní regulátori, za pomoci prevádzkovateľov prenosových sústav, každoročne Komisii podávali správy o bezpečnosti dodávok elektrickej energie. Na základe smernice 2004/67/ES sa vyžaduje, aby členské štáty podávali správy o situácii v oblasti bezpečnosti dodávok zemného plynu a o regulačnom rámci z dôvodu posilnenia investícií do infraštruktúry. Navrhované zmeny a doplnenia nariadení (ES) č. 1228/2003 a (ES) č. 1775/2005 zverujú európskej sieti prevádzkovateľov prenosových/prepravných sústav úlohu vypracúvať predpovede primeranosti sústav na každé leto a zimu, ako aj dlhodobé predpovede. Európska perspektíva je nevyhnutná na zohľadnenie možnosti vývozu a dovozu elektrickej energie a plynu za podmienok dopytu v čase špičky. Vzhľadom na cezhraničné toky elektrickej energie a plynu v rámci vnútorného trhu sa musia perspektívy spracovať na európskej úrovni.

6.2. Spolupráca členských štátov

Právne predpisy EÚ majú dva nástroje zamerané na bezpečnosť dodávky plynu. Po prvé, na základe smernice 2003/55/ES sa členským štátom zaviedli všeobecné povinnosti monitorovania. Po druhé, smernica 2004/67/ES sa osobitne vzťahuje na opatrenia týkajúce sa zaistenia bezpečnosti dodávky plynu. Na základe tejto smernice sa zriaďuje koordinačná skupina pre plyn a stanovuje „mechanizmus Spoločenstva“ v prípade prerušenia dodávky.

Týmito nástrojmi sa vytvára platforma na spoluprácu. Prostredníctvom nich sa nestanovujú kvantitatívne ciele týkajúce sa bezpečnosti dodávok ani povinnosť týkajúca sa zásob plynu. Napokon, neustanovuje sa rámec pre regionálnu spoluprácu v prípade závažného prerušenia dodávok.

Členské štáty transponovali smernicu 2004/67/ES iba nedávno. V jej článku 10 sa stanovuje, že Komisia do 19. mája 2008 predloží správu o jej implementácii a najmä efektívnosti jej nástrojov a že môže vypracovať ďalšie návrhy týkajúce sa bezpečnosti dodávok. Táto správa sa bude zaoberať najmä opatreniami týkajúcimi sa bezpečnosti dodávok vo vzťahu k zásobám plynu.

Z tohto dôvodu tieto návrhy, ako prvý krok, nemenia a nedoplňajú smernicu 2004/67/ES a zaoberajú sa iba dvomi záležitosťami:

- *povinnosť vyššej transparentnosti na úrovni obchodných zásob.* Každý prevádzkovateľ zásobníka by mal povinnosť denne uverejňovať množstvá pracovného plynu, ktoré má vo svojich zásobníkoch. Táto povinnosť by výrazne zvýšila vzájomnú dôveru v regionálnu a bilaterálnu pomoc v prípade závažného prerušenia dodávok;

- *súdržnosť*. Navrhuje sa, aby členské štáty vzájomne spolupracovali s cieľom podpory regionálnej a bilaterálnej súdržnosti. Cieľom tejto spolupráce je pokryť situácie, ktoré by pravdepodobne spôsobili značné prerušenie dodávky plynu s účinkom na členský štát. Medzi príklady takejto spolupráce patrí zjednodušenie vnútroštátnych opatrení na riešenie núdzových situácií a vypracovanie praktických metodík vzájomnej pomoci. Komisia v prípade potreby prijme usmernenia o spolupráci v oblasti regionálnej súdržnosti.

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY**o zriadení Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov****(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 95 ,

so zreteľom na návrh Komisie⁸,so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁹,so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov¹⁰,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 Zmluvy,

keďže:

- (1) V oznámení Komisie „Energetická politika pre Európu“ z 10. januára 2007¹¹ sa zdôrazňuje dôležitosť dokončenia vnútorného trhu s elektrickou energiou a zemným plynom. Zlepšenie regulačného rámca na úrovni Spoločenstva sa stanovilo ako hlavné opatrenie na dosiahnutie tohto cieľa.
- (2) Rozhodnutím Komisie 2003/796/ES¹² sa zriadila nezávislá poradná skupina pre elektrickú energiu a plyn s názvom Európska skupina regulátorov pre elektrickú energiu a plyn (ERGEG) s cieľom uľahčiť konzultácie, koordináciu a spoluprácu medzi regulačnými orgánmi v členských štátoch a medzi týmito orgánmi a Komisiou a konsolidovať vnútorný trh s elektrickou energiou a zemným plynom. Túto skupinu tvoria zástupcovia národných regulačných orgánov zriadených v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou a o zrušení smernice 96/92/ES¹³ a so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/55/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa ruší smernica 98/30/ES¹⁴.

⁸ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

⁹ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

¹⁰ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

¹¹ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

¹² Ú. v. EÚ L 296, 14.11.2003, s. 34.

¹³ Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 37.

¹⁴ Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 57.

- (3) Práca, ktorú vykonala ERGEG od svojho zriadenia, priniesla pozitívny príspevok k pokroku vnútorného trhu s elektrickou energiou a plynom. Sektor však vo všeobecnosti uznáva potrebu, a samotná ERGEG navrhuje, aby sa dobrovoľná spolupráca medzi národnými regulačnými orgánmi rozvinula do pevnej štruktúry Spoločenstva s jasnými právomocami a s kompetenciou prijímať individuálne regulačné rozhodnutia v mnohých konkrétnych prípadoch.
- (4) Na jar 2007 Európska rada vyzvala Komisiu, aby navrhla opatrenia týkajúce sa stanovenia nezávislého mechanizmu spolupráce národných regulačných orgánov.
- (5) Na základe hodnotenia vplyvu požiadaviek na zdroje pre ústredný subjekt sa dospelo k záveru, že nezávislý ústredný subjekt v porovnaní s inými možnosťami prináša mnoho dlhodobých výhod. Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov, ďalej len „agentúra“, by sa preto mala zriadiť.
- (6) Agentúra by mala zabezpečiť, aby regulačné funkcie, ktoré na vnútroštátnej úrovni vykonávajú v súlade so smernicou 2003/54/ES a smernicou 2003/55/ES národné regulačné orgány, boli správne koordinované a podľa potreby doplnené na úrovni Spoločenstva. V tejto súvislosti je potrebné zaručiť jej nezávislosť, technickú a regulačnú spôsobilosť, transparentnosť a efektívnosť.
- (7) Agentúra by mala monitorovať spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy v odvetví elektroenergetiky a plynu, ako aj plnenie úloh Európskej siete prevádzkovateľov prenosovej sústavy pre elektrickú energiu a Európskej siete prevádzkovateľov prepravnej sústavy pre zemný plyn. Zaangažovanie agentúry je nevyhnutné pre zabezpečenie pokračovania spolupráce prevádzkovateľov týchto sústav účinným a transparentným spôsobom na prospech vnútorného trhu.
- (8) Je vhodné vytvoriť rámec, v ktorom budú môcť národné regulačné orgány spolupracovať. Tento rámec by mal uľahčiť jednotné uplatňovanie právnych predpisov o vnútrnom trhu s elektrickou energiou a plynom v celom Spoločenstve. Pokiaľ ide o situácie týkajúce sa viac ako jedného členského štátu, agentúra by mala mať právomoc prijímať samostatné rozhodnutia. Táto právomoc by mala zahŕňať regulačný režim pre infraštruktúru, ktorá spája najmenej dva členské štáty, výnimky z pravidiel vnútorného trhu pre nové prepojavacie vedenia elektrickej energie a nové infraštruktúry plynu umiestnené vo viac ako jednom členskom štáte.
- (9) Keďže agentúra má prehľad o národných regulačných orgánoch, mala by plniť úlohu poradcu Komisie, pokiaľ ide o problémy regulácie trhu. Malo by sa od nej navyše požadovať, aby informovala Komisiu v prípade, keď zistí, že spolupráca medzi dvoma prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy neprináša potrebné výsledky alebo že národný regulačný orgán, ktorý svojím rozhodnutím porušil usmernenia, nie je ochotný osvojiť si názor agentúry.
- (10) Agentúra by mala mať aj možnosť vydávať nezáväznú usmernenia pomáhajúce regulačným orgánom a účastníkom trhu vymieňať si osvedčené postupy.
- (11) Štruktúra agentúry by mala byť vyhovujúca z hľadiska špecifických potrieb energetickej regulácie. V plnej miere treba prihliadať najmä na osobitnú úlohu národných regulačných orgánov a na ich nezávislosť.

- (12) Správna rada by mala mať potrebné právomoci na zostavenie rozpočtu, kontrolu jeho realizácie, vypracovanie interných pravidiel, prijímanie finančných opatrení a vymenovanie riaditeľa.
- (13) Agentúra by mala mať potrebné právomoci na účinný a predovšetkým nezávislý výkon regulačných funkcií. Nezávislosť regulačných orgánov nie je len kľúčovou zásadou dobrého riadenia, ale aj základnou podmienkou zabezpečenia dôvery trhu. Odzrkadľujúc situáciu na vnútroštátnej úrovni, rada regulátorov musí konať nezávisle od akýchkoľvek trhových záujmov a nesmie požadovať ani prijímať pokyny od nijakého vládneho ani iného verejného či súkromného subjektu.
- (14) Tam, kde má agentúra rozhodovaciu právomoc, malo by sa zainteresovaným stranám z dôvodu zjednodušenia postupu poskytnúť právo odvolať sa na odvolaciu radu, ktorá je súčasťou agentúry, ale je nezávislá od jej správnej aj regulačnej štruktúry.
- (15) Agentúra by mala byť financovaná najmä zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, prostredníctvom poplatkov a dobrovoľných príspevkov. Agentúra by mala mať predovšetkým naďalej k dispozícii zdroje, ktoré regulačné orgány v súčasnosti spájajú pre vzájomnú spoluprácu na európskej úrovni. Naďalej by sa mal uplatňovať rozpočtový postup Spoločenstva, pokiaľ ide o akékoľvek dotácie hradené zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev. Účtovný audit by mal navyše vykonávať Dvor audítorov v súlade s článkom 91 nariadenia Komisie (ES, Euratom) č. 2343/2002 z 23. decembra 2002 o rámcovom rozpočtovom nariadení pre subjekty uvedené v článku 185 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev¹⁵.
- (16) Agentúra by mala mať vysoko kvalifikovaných odborných pracovníkov. Mala by využívať najmä odbornosť a skúsenosti pracovníkov pracovne delegovaných národnými regulačnými orgánmi, Komisiou a členskými štátmi. Na pracovníkov agentúry by sa mal vzťahovať Služobný poriadok úradníkov Európskych spoločenstiev, predpisy uplatniteľné na ďalších zamestnancov Európskych spoločenstiev a pravidlá spoločne prijaté inštitúciami Európskeho spoločenstva na účel uplatňovania týchto predpisov. Správna rada by mala prijať po dohode s Komisiou potrebné vykonávacie opatrenia.
- (17) Agentúra by mala uplatňovať všeobecné pravidlá o prístupe verejnosti k dokumentom držaným orgánmi Spoločenstva. Správna rada by mala zaviesť praktické opatrenia na ochranu obchodne citlivých údajov a osobných údajov.
- (18) Malo by byť možné, aby sa tretie krajiny podieľali na práci agentúry v súlade s príslušnými dohodami, ktoré má uzatvoriť Spoločenstvo.
- (19) Keďže ciele navrhovanej akcie, spolupráca národných regulačných orgánov na úrovni Spoločenstva, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov a možno ich lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva, môže Spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality ustanovenou v uvedenom článku toto nariadenie nepresahuje rámec, ktorý je nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov,

¹⁵ Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 72.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Zriadenie

Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov, ďalej len „agentúra“, sa zriaďuje s cieľom, aby na úrovni Spoločenstva dopĺňala regulačné úlohy, ktoré na vnútroštátnej úrovni vykonávajú regulačné orgány uvedené v článku 22a smernice 2003/54/ES a v článku 24a smernice 2003/55/ES, a podľa potreby koordinovala ich činnosť.

Článok 2

Právne postavenie a sídlo

1. Agentúra je orgán Spoločenstva s právnou subjektivitou.
2. Agentúra má v každom členskom štáte najrozsiahlejšiu právnú spôsobilosť, akú jeho právne predpisy priznávajú právnickým osobám. Môže najmä nadobúdať hnutel'ný a nehnuteľný majetok alebo s ním nakladať, ako aj byť účastníkom súdneho konania.
3. Agentúru zastupuje jej riaditeľ.
4. Sídлом agentúry je [miesto]. Kým sa pripravia jej priestory, bude dočasne umiestnená v priestoroch Komisie.

Článok 3

Zloženie

Agentúru tvorí:

- (a) správna rada, ktorá vykonáva povinnosti uvedené v článku 10;
- (b) rada regulátorov, ktorá vykonáva povinnosti uvedené v článku 12;
- (c) riaditeľ, ktorý vykonáva povinnosti uvedené v článku 14;
- (d) odvolacia rada, ktorá vykonáva povinnosti uvedené v článku 16;

Článok 4

Druh úkonov agentúry

Agentúra môže:

- (a) vydávať stanoviská určené prevádzkovateľom prenosovej/prepravnej sústavy;

- (b) vydávať stanoviská určené regulačným orgánom;
- (c) vydávať stanoviská a odporúčania určené Komisii;
- (d) prijímať individuálne rozhodnutia v osobitných prípadoch, ako sa uvádza v článkoch 7 a 8.

Článok 5

Všeobecné úlohy

Agentúra môže, na žiadosť Komisie alebo z vlastnej iniciatívy, poskytnúť Komisii stanovisko ku všetkým otázkam súvisiacim s účelom, na ktorý bola zriadená.

Článok 6

Úlohy týkajúce sa spolupráce prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy

1. Agentúra poskytne Komisii stanovisko k návrhu stanov, zoznamu členov a návrhu rokovacieho poriadku Európskej siete prevádzkovateľov prenosovej sústavy pre elektrickú energiu v súlade s článkom 2b ods. 2 nariadenia (ES) č. 1228/2003 a Európskej siete prevádzkovateľov prepravnej sústavy pre plyn v súlade s článkom 2b ods. 2 nariadenia (ES) č. 1775/2005.
2. Agentúra monitoruje vykonávanie úloh Európskej siete prevádzkovateľov prenosovej sústavy pre elektrickú energiu uvedených v článku 2d nariadenia (ES) č. 1228/2003 a európskej siete prevádzkovateľov prepravnej sústavy pre plyn uvedených v článku 2d nariadenia (ES) č. 1775/2005.
3. Agentúra môže poskytnúť stanovisko Európskej sieti prevádzkovateľov prenosovej sústavy pre elektrickú energiu podľa článku 2d ods. 2 nariadenia (ES) č. 1228/2003 a Európskej sieti prevádzkovateľov prepravnej sústavy pre plyn podľa článku 2d ods. 2 nariadenia (ES) č. 1775/2005 k technickým a trhovým predpisom, k návrhu ročného pracovného programu a k návrhu 10-ročného investičného plánu.
4. Agentúra poskytne Komisii riadne odôvodnené stanovisko, ak usúdi, že návrh ročného pracovného programu alebo návrh 10-ročného investičného plánu predložený v súlade s článkom 2d ods. 2 nariadenia (ES) č. 1228/2003 a s článkom 2d ods. 2 nariadenia (ES) č. 1775/2005 nezabezpečuje nediskriminačnú, účinnú hospodársku súťaž a efektívne fungovanie trhu.
5. Agentúra poskytne Komisii riadne odôvodnené stanovisko, v súlade s článkom 2e ods. 2 nariadenia (ES) č. 1228/2003 a s článkom 2e ods. 2 nariadenia (ES) č. 1775/2005, ak usúdi, že technické alebo trhové predpisy nezabezpečujú nediskriminačnú, účinnú hospodársku súťaž a efektívne fungovanie trhu, že technické alebo trhové predpisy neboli prijaté v rozumnej lehote a že prevádzkovatelia prenosovej/prepravnej sústavy nezaviedli technické alebo trhové predpisy.

6. Agentúra monitoruje regionálnu spoluprácu prevádzkovateľov prenosovej/prepravnej sústavy podľa článku 2h nariadenia (ES) č. 1228/2003 a článku 2h nariadenia (ES) č. 1775/2005.

Článok 7

Úlohy týkajúce sa národných regulačných orgánov

1. Agentúra prijme individuálne rozhodnutia o technických otázkach, ak tieto rozhodnutia umožňujú usmernenia podľa smernice 2003/54/ES, smernice 2003/55/ES, nariadenia (ES) č. 1228/2003 alebo nariadenia (ES) č. 1775/2005.
2. Agentúra môže v súlade so svojim pracovným programom alebo na žiadosť Komisie prijať nezáväzná usmernenia na pomoc regulačným orgánom a účastníkom trhu pri výmene osvedčených postupov.
3. Agentúra podporuje spoluprácu medzi národnými regulačnými orgánmi a medzi regulačnými orgánmi na regionálnej úrovni. Ak agentúra usúdi, že sú potrebné záväzné pravidlá pre takúto spoluprácu, predloží Komisii príslušné odporúčania.
4. Agentúra môže na žiadosť ktoréhokoľvek regulačného orgánu alebo Komisie poskytnúť stanovisko týkajúce sa toho, či rozhodnutie prijaté regulačným orgánom vyhovuje usmerneniam uvedeným v smernici 2003/54/ES, v smernici 2003/55/ES, v nariadení (ES) č. 1228/2003 alebo v nariadení (ES) č. 1775/2005.
5. Pokiaľ národný regulačný orgán nezohľadní stanovisko agentúry uvedené v odseku (4) do štyroch mesiacoch od dátumu jeho prijatia, agentúra informuje Komisiu.
6. Ak sa národný regulačný orgán stretne v konkrétnom prípade s ťažkosťami s uplatňovaním usmernení uvedených v smernici 2003/54/ES, v smernici 2003/55/ES, v nariadení (ES) č. 1228/2003 alebo v nariadení (ES) č. 1775/2005, môže požiadať agentúru o stanovisko. Po konzultácii s Komisiou vydá agentúra stanovisko v priebehu štyroch mesiacov.
7. Agentúra rozhodne o regulačnom režime pre infraštruktúru spájajúcu najmenej dva členské štáty v súlade s článkom 22d ods. 3 smernice 2003/54/ES a s článkom 24d ods. 3 smernice 2003/55/ES.

Článok 8

Iné úlohy

1. Agentúra môže udeľovať výnimky, ako je stanovené v článku 7 nariadenia (ES) č. 1228/2003. Agentúra môže udeľovať výnimky aj podľa článku 22 ods. 3 písm. a) smernice 2003/55/ES, ak sa príslušná infraštruktúra nachádza na území viac ako jedného členského štátu.
2. Agentúra navrhne nezávislého prevádzkovateľa sústavy v súlade s článkom 10 ods. 4 smernice 2003/54/ES a článkom 9 ods. 4 smernice 2003/55/ES.

Článok 9

Správna rada

1. Správna rada pozostáva z dvanástich členov. Šiestich menuje Komisia a šiestich Rada. Funkčné obdobie je päť rokov a môže sa jedenkrát obnoviť.
2. Správna rada si zo svojich členov určí predsedu a podpredsedu. Podpredseda automaticky nahradí predsedu, ak predseda nie je schopný vykonávať svoje povinnosti. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu je dva a pol roka a môže sa obnoviť. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu však v každom prípade skončí v okamihu, keď prestanú byť členmi správnej rady.
3. Zasadnutia správnej rady zvoláva jej predseda. Riaditeľ agentúry sa zúčastňuje na rokovaní, ak správna rada nerozhodne inak. Správna rada sa stretáva najmenej dvakrát ročne na riadnom zasadnutí. Zasadá aj z iniciatívy svojho predsedu, na žiadosť Komisie alebo na žiadosť aspoň tretiny svojich členov. Správna rada môže prizvať kohokoľvek, koho stanovisko môže byť dôležité, aby sa zúčastnil na zasadnutiach ako pozorovateľ. Členom správnej rady môžu s prihliadnutím na rokovací poriadok pomáhať poradcovia alebo odborníci. Sekretárske služby poskytuje správnej rade agentúra.
4. Rozhodnutia správnej rady sa prijímajú na základe dvojtretinovej väčšiny prítomných členov.
5. Každý člen má jeden hlas. V rokovacom poriadku sa podrobnejšie stanoví mechanizmus hlasovania, najmä podmienky, na základe ktorých môže jeden člen konať v mene iného, a tiež, podľa potreby, pravidlá upravujúce kvórum.

Článok 10

Úlohy správnej rady

1. Správna rada po konzultácii s radou regulátorov vymenuje riaditeľa v súlade s článkom 13 ods. 2.
2. Správna rada vymenuje členov rady regulátorov v súlade s článkom 11 ods. 1.
3. Správna rada vymenuje členov odvolacej rady v súlade s článkom 15 ods. 1.
4. Správna rada prijme do 30. septembra každého roka a po konzultácii s Komisiou a po schválení radou regulátorov v súlade s článkom 12 ods. 3 pracovný program agentúry na nasledujúci rok a zašle ho Európskemu parlamentu, Rade a Komisii. Pracovný program sa prijíma bez toho, aby bol dotknutý ročný rozpočtový postup.
5. Správna rada vykonáva svoje rozpočtové právomoci v súlade s článkami 18 až 21.
6. Správna rada po získaní súhlasu Komisie rozhoduje o prijatí akýchkoľvek dedičstiev, darov alebo dotácií z iných zdrojov Spoločenstva.

7. Správna rada vykonáva disciplinárnu právomoc nad riaditeľom.
8. Správna rada vypracúva podľa potreby personálnu politiku agentúry v súlade s článkom 25 ods. 2.
9. Správna rada prijme osobitné ustanovenia o práve na prístup k dokumentom agentúry v súlade s článkom 27.
10. Správna rada prijíma ročnú správu o činnostiach agentúry, uvedenú v článku 14 ods. 8, a zašle ju Európskemu parlamentu, Rade, Komisii, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Dvoru audítorov najneskôr do 15. júna. Táto správa obsahuje nezávislú časť schválenú radou regulátorov, ktorá sa týka regulačných činností agentúry počas skúmaného roka.
11. Správna rada prijíma svoj vlastný rokovací poriadok.

Článok 11

Rada regulátorov

1. Rada regulátorov pozostáva z jedného zástupcu z regulačných orgánov uvedených v článku 22a smernice 2003/54/ES a v článku 24a smernice 2003/55/ES za každý členský štát a z jedného nehlasujúceho zástupcu Komisie. Národné regulačné orgány vymenujú jedného náhradníka za každý členský štát.
2. Rada regulátorov si spomedzi svojich členov zvolí predsedu a podpredsedu. Podpredseda automaticky nahradí predsedu, ak predseda nie je schopný vykonávať svoje povinnosti. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu je dva a pol roka a môže sa obnoviť. Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu však v každom prípade skončí v okamihu, keď prestanú byť členmi rady regulátorov.
3. Rada regulátorov prijíma rozhodnutia dvojtretinovou väčšinou svojich členov. Každý člen alebo náhradník má jeden hlas.
4. Rada regulátorov prijme svoj rokovací poriadok.
5. Rada regulátorov pri výkone úloh, ktoré jej ukladá toto nariadenie, koná nezávisle a nežiada ani neprijíma pokyny od žiadnej vlády členského štátu ani od žiadnej verejnej alebo súkromnej záujmovej skupiny.
6. Sekretárske služby poskytuje rade regulátorov agentúra.

Článok 12

Úlohy rady regulátorov

1. Rada regulátorov poskytuje riaditeľovi stanoviská pred prijatím stanovísk, odporúčaní a rozhodnutí uvedených v článkoch 5, 6, 7 a 8. Rada regulátorov ďalej poskytuje v rámci svojej pôsobnosti poradenstvo riaditeľovi pri výkone jeho úloh.

2. Rada regulátorov poskytne stanovisko ku kandidátovi, ktorý má byť vymenovaný za riaditeľa, v súlade s článkom 10 ods. 1 a článkom 13 ods. 2. Rada prijíma rozhodnutia na základe trojštvrťinovej väčšiny svojich členov.
3. Rada regulátorov v súlade s článkom 10 ods. 4 a článkom 14 ods. 6 a v súlade s návrhom rozpočtu stanoveným podľa článku 20 ods. 1 schváli pracovný program agentúry na nasledujúci rok a predloží ho do 1. septembra správnej rade na prijatie.
4. Rada regulátorov schvaľuje nezávislý oddiel výročnej správy o regulačných činnostiach v súlade s ustanoveniami článku 10 ods. 10 a článku 14 ods. 8.

Článok 13

Riaditeľ

1. Agentúru riadi jej riaditeľ, ktorý pri výkone svojich funkcií koná nezávisle. Bez toho, aby boli dotknuté príslušné právomoci Komisie, správnej rady a rady regulátorov, riaditeľ nežiada ani neprijíma pokyny od žiadnej vlády ani od žiadneho orgánu.
2. Riaditeľ vymenúva správna rada na základe zásluh, ako aj schopností a skúseností, zo zoznamu najmenej dvoch kandidátov navrhnutých Komisiou po výzve na vyjadrenie záujmu. Pred vymenovaním môžu byť kandidáti vybraní správnu radou vyzvaní, aby urobili vyhlásenie pred príslušným výborom Európskeho parlamentu a odpovedali na otázky jeho členov.
3. Funkčné obdobie riaditeľa je päťročné. V priebehu deviatich mesiacov pred koncom tohto obdobia Komisia vykoná hodnotenie. V rámci tohto hodnotenia Komisia posudzuje najmä:
 - (a) výsledky činnosti riaditeľa,
 - (b) povinnosti a požiadavky agentúry na nadchádzajúce roky.
4. Správna rada môže na návrh Komisie, s prihliadnutím na hodnotiacu správu a jedine v prípadoch, keď to možno odôvodniť úlohami a požiadavkami na agentúru, jedenkrát predĺžiť funkčné obdobie riaditeľa najviac o tri roky.
5. Správna rada informuje Európsky parlament o svojom úmysle predĺžiť funkčné obdobie riaditeľa. Mesiac pred predĺžením funkčného obdobia môže byť riaditeľ vyzvaný, aby urobil vyhlásenie pred príslušným výborom Európskeho parlamentu a odpovedal na otázky jeho členov.
6. Ak sa funkčné obdobie nepredĺži, riaditeľ ostáva vo funkcii až do vymenovania svojho nástupcu.
7. Riaditeľa možno odvolať z funkcie len na základe rozhodnutia správnej rady po jeho prekonzultovaní s radou regulátorov. Správna rada prijíma rozhodnutia na základe trojštvrťinovej väčšiny svojich členov.
8. Európsky parlament a Rada môžu vyzvať riaditeľa, aby predložil správu o výkone svojej funkcie.

Článok 14

Úlohy riaditeľa

1. Riaditeľ zodpovedá za reprezentáciu agentúry a má na starosti jej riadenie;
2. Riaditeľ pripravuje prácu správnej rady. Zúčastňuje sa na práci správnej rady bez práva hlasovať.
3. Riaditeľ prijíma so súhlasom rady regulátorov stanoviská, odporúčania a rozhodnutia uvedené v článkoch 5, 6, 7 a 8.
4. Riaditeľ zodpovedá za implementáciu ročného pracovného programu agentúry pod dohľadom rady regulátorov a pod administratívnou kontrolou správnej rady.
5. Riaditeľ vykonáva potrebné opatrenia, najmä prijíma interné administratívne pokyny a uverejňuje oznámenia v záujme zabezpečenia fungovania agentúry v súlade s týmto nariadením.
6. Riaditeľ každý rok pripraví návrh pracovného programu agentúry na nasledujúci rok a predloží ho rade regulátorov a Komisii do 30. júna daného roka.
7. Riaditeľ uskutočňuje odhad príjmov a výdavkov agentúry podľa článku 20 a je zodpovedný za implementáciu rozpočtu podľa článku 21.
8. Riaditeľ každý rok pripravuje návrh výročnej správy, ktorá obsahuje oddiel o regulačných činnostiach agentúry a oddiel o finančných a administratívnych záležitostiach.
9. Pokiaľ ide o pracovníkov agentúry, riaditeľ vykonáva právomoci ustanovené v článku 25 ods. 3.

Článok 15

Odvolacia rada

1. Odvolacia rada je zložená zo šiestich členov a šiestich náhradníkov vybraných spomedzi súčasných alebo bývalých vrcholových pracovníkov národných regulačných orgánov, orgánov hospodárskej súťaže alebo iných vnútroštátnych inštitúcií alebo inštitúcií Spoločenstva s príslušnými skúsenosťami v energetickom sektore. Odvolacia rada vymenúva svojho predsedu. Rozhodnutia odvolacej rady sa prijímajú na základe kvalifikovanej väčšiny najmenej štyroch zo šiestich jej členov. Odvolacia rada sa schádza podľa potreby.
2. Členov odvolacej rady vymenúva správna rada na návrh Komisie po výzve na vyjadrenie záujmu a po konzultácii s radou regulátorov.

3. Funkčné obdobie členov odvolacej rady je päť rokov. Toto obdobie sa môže obnoviť. Členovia odvolacej rady sú pri svojom rozhodovaní nezávislí; nesmú byť viazaní žiadnymi pokynmi. Nesmú vykonávať žiadne iné funkcie v agentúre, v jej správnej rade ani v jej rade regulátorov. Člen odvolacej rady smie byť odvolaný počas svojho funkčného obdobia, len ak sa dopustí závažného protiprávneho konania a správna rada prijme rozhodnutie v tomto zmysle po konzultácii s radou regulátorov.
4. Členovia odvolacích rád sa nesmú zúčastniť na žiadnom odvolacom konaní, ak sú v ňom osobne zainteresovaní alebo ak sa predtým angažovali ako zástupcovia jednej zo strán konania, alebo ak sa podieľali na rozhodnutí, ktoré je predmetom odvolania.
5. Ak člen odvolacej rady v dôsledku niektorého z dôvodov uvedených v odseku 4 alebo akýchkoľvek iných dôvodov usúdi, že by sa iný člen nemal zúčastniť na niektorom konaní, náležite o tom informuje odvolaciu radu. Proti členovi odvolacej rady môže namietat' ktorákoľvek strana odvolacieho konania z akéhokoľvek dôvodu uvedeného v odseku 4 alebo ak existuje podozrenie zo zaujatosti. Námietka sa nesmie zakladať na štátnej príslušnosti členov a nie je prípustná ani vtedy, ak strana odvolacieho konania, hoci si je vedomá dôvodu na namietanie, vykoná procedurálny krok.
6. Odvolacia rada rozhodne o krokoch, ktoré treba podniknúť v prípadoch uvedených v odseku 4 a 5, bez účasti príslušného člena. Na účel prijatia tohto rozhodnutia sa príslušný člen v rade pre odvolania nahradí jeho náhradníkom, ak sa tento náhradník sám nenachádza v podobnej situácii. Ak by sa to stalo, predseda určí náhradu spomedzi dostupných náhradníkov.

Článok 16

Odvovania

1. Ktorákoľvek fyzická alebo právnická osoba sa môže odvolať proti rozhodnutiu podľa článkov 7 a 8, ktoré je určené tejto osobe, alebo proti rozhodnutiu, ktoré, hoci má formu rozhodnutia určeného inej osobe, sa priamo a individuálne týka tejto osoby.
2. Odvolanie, spolu so špecifikáciou jeho dôvodov, sa podáva písomne agentúre do dvoch mesiacov od oznámenia daného opatrenia príslušnej osobe, respektíve v prípade absencie tohto oznámenia odo dňa, keď agentúra v priebehu dvoch mesiacov uverejnila svoje rozhodnutie. Odvolacia rada rozhodne o odvolaní v priebehu dvoch mesiacov od jeho podania.
3. Odvolanie podané podľa odseku 1 nemá odkladný účinok. Odvolacia rada však môže pozastaviť uplatňovanie sporného rozhodnutia, ak usúdi, že to situácia umožňuje.
4. Ak je odvolanie prípustné, odvolacia rada preskúma, či je odvolanie opodstatnené. Tak často, ako je to potrebné, vyzve strany odvolacieho konania, aby v rámci stanovených lehôt predložili svoje stanoviská k ňou vydaným oznámeniam alebo k písomným informáciám iných strán odvolacieho konania. Strany odvolacieho konania majú právo na ústnu prezentáciu.

5. Odvolacia rada môže v rámci tohto článku uplatniť akúkoľvek právomoc, ktorá patrí do pôsobnosti agentúry, alebo môže postúpiť prípad príslušnému orgánu agentúry. Tento orgán je viazaný rozhodnutím odvolacej rady.
6. Odvolacia rada prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 17

Žaloby pred Súdom prvého stupňa a Súdny dvorom

1. V súlade s článkom 230 Zmluvy možno na Súde prvého stupňa alebo na Súdnom dvore podať žalobu voči rozhodnutiu prijatému odvolacou radou alebo voči rozhodnutiu prijatému agentúrou v prípadoch, keď nie je možné odvolať sa na odvolaciu radu.
2. Ak agentúra neprijme rozhodnutie, možno na Súde prvého stupňa alebo na Súdnom dvore podať žalobu pre nečinnosť v súlade s článkom 232 Zmluvy.
3. Agentúra je povinná vykonať opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s rozhodnutím Súdu prvého stupňa alebo Súdneho dvora.

Článok 18

Rozpočet agentúry

1. Príjmy agentúry tvoria predovšetkým:
 - (a) dotácia Spoločenstva zahrnutá vo všeobecnom rozpočte Európskych spoločenstiev (oddiel Komisia);
 - (b) poplatky vyplácané agentúre podľa článku 19;
 - (c) akýkoľvek dobrovoľný príspevok členských štátov alebo ich regulačných orgánov;
 - (d) akékoľvek dedičstvá, dary alebo dotácie, ako sa uvádza v článku 10 ods. 6.
2. Výdavky tvoria personálne, administratívne, infraštruktúrne a prevádzkové náklady.
3. Príjmy a výdavky sú v rovnováhe.
4. Na všetky príjmy a výdavky agentúry sa vypracúvajú odhady na každý finančný rok, ktorý sa zhoduje s kalendárnym rokom, a zadávajú sa do jej rozpočtu.

Článok 19

Poplatky

1. Poplatky sa platia agentúre za žiadosť o rozhodnutie o výnimke podľa článku 8 ods. 1.
2. Tieto poplatky stanovuje Komisia.

Článok 20

Zostavovanie rozpočtu

1. Najneskôr do 15. februára každého roku riaditeľ vypracuje predbežný návrh rozpočtu pokrývajúci prevádzkové výdavky a program predpokladanej práce na nasledujúci finančný rok a odovzdá tento predbežný návrh správnej rade spolu s predbežným zoznamom pracovných miest. Na základe návrhu pripraveného riaditeľom vyhotoví správna rada každý rok odhad príjmov a výdavkov agentúry na nasledujúci finančný rok. Tento odhad vrátane navrhovaného organizačného poriadku zašle správna rada Komisii najneskôr do 31. marca. Návrh pripravený riaditeľom sa pred prijatím odhadu zašle rade regulátorov, ktorá k nemu môže zaujať stanovisko.
2. Odhad zasiela Komisia Európskemu parlamentu a Rade (ďalej len „rozpočtový orgán“) spolu s predbežným návrhom všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev.
3. Na základe odhadov Komisia začlení do predbežného návrhu všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev predpovede, ktoré považuje za potrebné v súvislosti s organizačným poriadkom, a sumu dotácie vyplatené zo všeobecného rozpočtu v súlade s článkom 272 Zmluvy.
4. Rozpočtový orgán prijíma organizačný poriadok agentúry.
5. Rozpočet agentúry zostavuje správna rada. Rozpočet sa stane konečný po konečnom prijatí všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev. V prípade potreby sa zodpovedajúcim spôsobom upraví.
6. Správna rada bezodkladne oznámi rozpočtovému orgánu úmysel realizovať akýkoľvek projekt, ktorý by mohol mať výrazný finančný vplyv na financovanie jej rozpočtu, najmä akýkoľvek projekt týkajúci sa nehnuteľností, napríklad prenájom alebo nákup budov, a informuje o tom Komisiu. Ak niektorá zložka rozpočtového orgánu plánuje zaujať stanovisko, v priebehu dvoch týždňov od získania informácií o projekte týkajúcom sa budov informuje agentúru o svojom úmysle zaujať takéto stanovisko. Ak agentúra nedostane odpoveď, môže pokračovať v plánovanej operácii.

Článok 21

Plnenie a kontrola rozpočtu

1. Riaditeľ koná ako povolujujúci úradník a spravuje rozpočet agentúry.
2. Najneskôr do 1. marca od konca každého finančného roka zašle účtovník agentúry účtovníkovi Komisie a Dvoru audítorov predbežnú účtovnú závierku spolu so správou o rozpočtovom a finančnom hospodárení za finančný rok. Okrem toho najneskôr do 31. marca nasledujúceho roku zašle účtovník agentúry Európskemu parlamentu a Rade správu o rozpočtovom a finančnom hospodárení. Účtovník Komisie potom konsoliduje predbežné účtovné závierky inštitúcií a decentralizovaných orgánov v súlade s článkom 128 nariadenia (ES, Euratom) č. 1605/2002¹⁶.
3. Najneskôr do 31. marca od konca každého finančného roka zašle účtovník Komisie Dvoru audítorov predbežnú účtovnú závierku agentúry spolu so správou o rozpočtovom a finančnom hospodárení za finančný rok. Správa o rozpočtovom a finančnom hospodárení za finančný rok sa postúpi aj Európskemu parlamentu a Rade.
4. Po prijatí pripomienok Dvora audítorov k predbežnej účtovnej závierke agentúry v súlade s ustanoveniami článku 129 nariadenia (ES, Euratom) č. 1605/2002 riaditeľ konajúci na vlastnú zodpovednosť zostaví konečnú účtovnú závierku agentúry a zašle ju správnej rade s vyžiadaním jej stanoviska.
5. Správna rada zaujme stanovisko ku konečnej účtovnej závierke agentúry.
6. Riaditeľ zašle túto konečnú účtovnú závierku spolu so stanoviskom správnej rady do 1. júla po skončení finančného roka Európskemu parlamentu, Rade, Komisii a Súdnemu dvoru.
7. Konečná účtovná závierka sa zverejní.
8. Riaditeľ zašle Dvoru audítorov odpoveď na jeho pripomienky najneskôr do 15. októbra. Kópiu tejto odpovede zašle aj správnej rade a Komisii.
9. Riaditeľ predloží Európskemu parlamentu na jeho žiadosť a v súlade s ustanoveniami článku 146 ods. 3 nariadenia (ES, Euratom) č. 1605/2002 akékoľvek informácie potrebné pre bezproblémovú realizáciu postupu udeľovania absolutória na príslušný finančný rok.
10. Európsky parlament na základe odporúčania Rady prijatého kvalifikovanou väčšinou poskytne pred 15. májom roka N + 2 riaditeľovi absolutórium na spravovanie rozpočtu za finančný rok N.

¹⁶ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

Článok 22

Rozpočtové pravidlá

Nariadenia o rozpočtových pravidlách uplatniteľné pre agentúru zostavuje správna rada po konzultácii s Komisiou. Tieto nariadenia sa môžu odchyľovať od nariadenia Komisie (ES, Euratom) č. 2343/2002, ak to vyžadujú osobitné potreby fungovania agentúry a len s predchádzajúcim súhlasom Komisie.

Článok 23

Opatrenia proti podvodom

1. V záujme boja proti podvodom, korupcii a inému protiprávnemu konaniu sa na agentúru vzťahujú bez obmedzení ustanovenia nariadenia (ES) č. 1073/1999¹⁷.
2. Agentúra pristúpi k medziinštitucionálnej dohode z 25. mája 1999 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Komisiou Európskych spoločenstiev o interných vyšetrovaníach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)¹⁸ a okamžite prijme primerané opatrenia vzťahujúce sa na všetkých pracovníkov agentúry.
3. Rozhodnutia v oblasti financovania, dohody a z nich vyplývajúce implementačné nástroje výslovne stanovujú, že Dvor audítorov a OLAF môžu v prípade potreby vykonávať kontroly na mieste týkajúce sa prijímateľov peňazí vyplácaných agentúrou, ako aj pracovníkov zodpovedných za pridelovanie týchto peňazí.

Článok 24

Výsady a imunity

Na agentúru sa vzťahuje Protokol o výsadách a imunitách Európskych spoločenstiev.

Článok 25

Pracovníci

1. Na pracovníkov agentúry sa vzťahuje Služobný poriadok úradníkov Európskych spoločenstiev, Podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločenstiev a pravidlá prijaté spoločne inštitúciami Európskeho spoločenstva na účel uplatňovania týchto predpisov.
2. Správna rada po dohode s Komisiou prijme potrebné realizačné opatrenia v súlade s mechanizmami uvedenými v článku 110 Služobného poriadku úradníkov Európskych spoločenstiev.

¹⁷ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

¹⁸ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 15.

3. Agentúra vo vzťahu k svojim zamestnancom vykonáva právomoci zverené menovaciemu orgánu Služobným poriadkom úradníkov Európskych spoločností a orgánu poverenému uzatváraním zmlúv Podmienkami zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločností.
4. Správna rada môže prijať ustanovenia o zamestnávaní národných expertov, ktorých do agentúry dočasne vyšlú členské štáty.

Článok 26

Zodpovednosť agentúry

1. V prípade mimozmluvnej zodpovednosti agentúra napraví v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne predpisy členských štátov akúkoľvek škodu, ktorú spôsobí agentúra alebo jej pracovníci pri plnení svojich povinností. V akomkoľvek spore o náhradu škody je príslušný rozhodovať Súdny dvor Európskych spoločností.
2. Osobná finančná zodpovednosť a disciplinárna zodpovednosť pracovníkov agentúry voči agentúre sa spravuje príslušnými ustanoveniami vzťahujúcimi sa na pracovníkov agentúry.

Článok 27

Prístup k dokumentom

1. Na dokumenty držané agentúrou sa vzťahuje nariadenie (ES) č. 1049/2001¹⁹.
2. Správna rada prijme praktické opatrenia na vykonanie nariadenia (ES) č. 1049/2001 do šiestich mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia.
3. Rozhodnutia prijaté agentúrou pri vykonávaní článku 8 nariadenia (ES) č. 1049/2001 môžu byť predmetom sťažnosti ombudsmanovi alebo predmetom konania pred Súdnym dvorom za podmienok stanovených v článkoch 195 a 230 Zmluvy.

Článok 28

Účasť tretích krajín

Agentúra je otvorená účasti krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie a ktoré uzatvorili so Spoločenstvom dohodu na tento účel. Na základe príslušných ustanovení týchto dohôd sa vytvoria mechanizmy stanovujúce najmä povahu, rozsah a procedurálne aspekty účasti týchto krajín na práci agentúry vrátane ustanovení týkajúcich sa finančných príspevkov a pracovníkov.

¹⁹ Ú. v. ES L 145, 31.5.2001, s. 43.

Článok 29

Jazykový režim

1. Na agentúru sa vzťahujú ustanovenia nariadenia č. 1 z 15. apríla 1958.
2. O vnútornom jazykovom režime agentúry rozhodne správna rada.
3. Prekladateľské služby potrebné na chod agentúry zabezpečuje Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie.

Článok 30

Hodnotenie

1. Komisia vykonáva hodnotenie činnosti agentúry. Vzťahuje sa na výsledky dosiahnuté agentúrou a jej pracovné metódy v súvislosti s jej cieľom, mandátom a úlohami stanovenými v tomto nariadení a v jej ročných pracovných programoch.
2. Prvú hodnotiacu správu predloží Komisia Európskemu parlamentu a Rade najneskôr štyri roky od prevzatia funkcie prvým riaditeľom. Komisia potom predloží hodnotiacu správu najmenej každých päť rokov.

Článok 31

Nadobudnutie účinnosti a prechodné opatrenia

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
2. Články 5, 6, 7 a 8 sa uplatňujú od ... [18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia].

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli [...]

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*

Príloha 1

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

Oblasť(-ti) politiky: DOPRAVA A ENERGETIKA

Činnosť(-i): Vnútorný trh s energiou

NÁZOV OPERÁCIE: AGENTÚRA PRE SPOLUPRÁCU ENERGETICKÝCH REGULÁTOROV

1. ROZPOČTOVÁ(-É) POLOŽKA(-KY) + KAPITOLA(-Y)

V rámci kapitoly 06 ...

Vytvorenie primeranej štruktúry pre Agentúru pre spoluprácu energetických regulátorov (regulačnú agentúru), t. j.:

- vytvorenie položky 06 s názvom „Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov“
- vytvorenie položky 06 XX XX – s názvom „Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov“ – kapitoly 1 a 2 dotácie
- vytvorenie položky 06 XX XX – s názvom „Agentúra pre spoluprácu energetických regulátorov“ – kapitola 3 dotácie

O výbere článku a položiek v rámci kapitoly 06 03 sa bude rozhodovať v rámci rozpočtového postupu na rok 2009.

2. CELKOVÉ ÚDAJE

2.1. Pridelené prostriedky na akciu

Ročné pridelené prostriedky sú zahrnuté do prostriedkov pridelených do rozpočtu v rámci článku XXX na rok 2009 a nasledujúce roky.

2.2. Obdobie uplatňovania

Akcia má neobmedzené trvanie (ročná dotácia).

2.3. Viacročný celkový odhad výdavkov

a) Zhrnutie viazaných rozpočtových prostriedkov / platobných rozpočtových prostriedkov (finančná intervencia)

v miliónoch EUR

Rok	2009	2010	2011	2012	Nasledujúce finančné roky
Viazané rozpočtové prostriedky (VRP)	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434
Platobné rozpočtové prostriedky (PRP)	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434

2.4. Zlučiteľnosť s finančným plánovaním a finančnými perspektívami

x Návrh je zlučiteľný so súčasným finančným plánovaním (2007/2013)

2.5. Finančný vplyv na príjmy

x Návrh nemá finančný vplyv na príjmy.

3. ROZPOČTOVA CHARAKTERISTIKA

Druh výdavkov		Nové	Príspevok EZVO	Príspevky kandidátskych krajín	Výdavková kapitola vo finančnom výhlade
Nepovinné	dif./nedif.	ÁNO	ÁNO	ÁNO	č. 1.a

4. PRÁVNY ZÁKLAD

Zmluva o ES: Článok 95

5. CHARAKTERISTIKY A CIELE

5.1. Potreba zásahu Spoločenstva

5.1.1. Sledované ciele

ES už prijalo rad opatrení²⁰ na vytvorenie vnútorného trhu s energiou, ktoré sú určené na poskytnutie reálnej voľby všetkým zákazníkom EÚ z radov občanov alebo firiem, nových obchodných príležitostí a väčšieho cezhraničného obchodu. Oznámenie o vnútornom trhu s energiou²¹ a záverečná správa o šetrení v sektoroch z hľadiska hospodárskej súťaže²² sú dôkazom, že súčasné pravidlá a opatrenia tieto ciele ešte nedosiahli. V oznámení Komisie z 10. januára 2007 s názvom „Energetická politika pre Európu“²³ sa stanovuje cieľ vytvoriť Európsku sieť pre plyn a elektrickú energiu počas troch rokov a skutočne konkurencieschopný celoeurópsky trh s energiou. Jedným zo stanovených rozhodujúcich prvkov na dosiahnutie tohto cieľa je zlepšenie trhovej regulácie na vnútroštátnej a európskej úrovni, a najmä účinná spolupráca národných regulačných orgánov, ktorá nadobúda formu „nového jediného orgánu na úrovni Spoločenstva“.

Komisia zriadila v roku 2003 nezávislú poradnú skupinu pre elektrickú energiu a plyn s názvom „Európska skupina regulátorov pre elektrickú energiu a plyn“ (ERGEG) s cieľom uľahčiť konzultácie, koordináciu a spoluprácu medzi regulačnými orgánmi v členských štátoch a medzi týmito orgánmi a Komisiou. Činnosti ERGEG v priebehu posledných rokov priniesli veľmi pozitívny príspevok k dokončeniu vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou. Väčšina zainteresovaných strán vrátane samotných regulačných orgánov však zastáva názor, že rozvoj vnútorných trhov vyžaduje formálny mechanizmus umožňujúci národným regulačným orgánom spoluprácu a prijímanie rozhodnutí o dôležitých cezhraničných záležitostiach.

Povaha úloh, ktoré treba preniesť na takýto mechanizmus, vedie k záveru, že môže nadobudnúť len formu regulačnej agentúry. Táto analýza je odrazom zásad, ktoré Komisia stanovila v návrhu medziinštitucionálnej dohody o prevádzkovom rámci pre európske regulačné agentúry²⁴, najmä možnosti prijímať individuálne rozhodnutia, ktoré sú právne záväzné pre tretie strany.

5.1.2. Opatrenia prijaté v súvislosti s hodnotením ex ante

Komisia vyhodnotila vplyv zriadenia agentúry na základe mnohých kritérií. Predovšetkým sa zhodnotil problém, ktorý sa má vyriešiť, a potreba, ktorá sa má splniť.

²⁰ Vrátaťe druhých smerníc o otvorení trhu, nariadení, ktorých cieľom je harmonizácia technických noriem, ktoré sú potrebné, aby v praxi cezhraničný obchod fungoval a smernice o bezpečnosti dodávky.

²¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o perspektívach pre príslušný vnútorný trh s plynom a elektrickou energiou, KOM(2006) 841.

²² Oznámenie Komisie „Správa o šetrení v jednotlivých sektoroch podľa článku 17 nariadenia 1/2003 o trhoch s plynom a elektrickou energiou (záverečná správa)“, KOM(2006) 851.

²³ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

²⁴ KOM(2005) 59.

Národné energetické regulačné orgány sú oprávnené regulovať svoje *vnútroštátne* trhy. Integrácia každého vnútroštátneho trhu v záujme vybudovania vnútorného trhu EÚ však teraz vyžaduje konanie v prípade niektorých druhov rozhodnutí na úrovni EÚ, a v tom existuje konsenzus medzi zainteresovanými stranami. Väčšina zainteresovaných strán vrátane samotných regulačných orgánov však zastáva názor, že rozvoj vnútorných trhov vyžaduje formálny mechanizmus umožňujúci národným regulačným orgánom spoluprácu a prijímanie rozhodnutí o dôležitých cezhraničných záležitostiach.

Po druhé, skúmala sa pridaná hodnota akcie Spoločenstva a alternatív vytvorenia európskej regulačnej agentúry. Vyslovila sa otázka, či tieto nové úlohy by mohla vykonávať samotná Komisia. Regulačné činnosti vyžadujú veľmi odborné skúsenosti, najmä vedomosti o fyzike rozvodnej sústavy, úrovni investícií potrebných v sektore (výroba a prenos), rozsahu prístupových tarífov a mechanizme riešenia sporov. Tieto úlohy vyžadujú veľmi špecifické odborné znalosti, ktoré Komisia nemá. Získanie potrebných odborných znalostí by zrejme vyžadovalo vytvorenie nového riaditeľstva v rámci Komisie. Tento variant by ďalej transformoval inštitucionálnu úlohu Komisie smerom k technickejším orgánom bez generovania akejkoľvek výhody z týchto činností. Zrealizovať by sa možno mohli ďalšie systémy, napríklad model systému európskych centrálnych bánk. Táto možnosť vyzerá atraktívne, ale nemá pre energetiku právnu oporu, napríklad v podobe článku Zmluvy. Zvažovalo sa vytvorenie pevnejšej siete národných energetických regulačných orgánov, akou je sieť orgánov hospodárskej súťaže zriadená v roku 2004 Komisiou na základe nového protimonopolného nariadenia Rady (ES) č. 1/2003. V tomto systéme národné orgány hospodárskej súťaže nevykonávajú kolektívnu rozhodovaciu právomoc, ale uplatňujú presné pravidlá pre stanovenie príslušného orgánu, výmenu informácií a postupy. Komisia uplatňuje všeobecnú evokačnú právomoc a môže prevziať prípad, napríklad ak dva národné regulačné orgány majú rozporné názory. Tento systém však funguje v súvislosti s nezávislými právomocami Komisie v sektore hospodárskej súťaže. Komisia nemá takéto nezávislé rozhodovacie právomoci pre reguláciu trhov s energiou (nad rámec otázok hospodárskej súťaže), a nemala by preto rovnaký vplyv na sieť.

Po posúdení týchto alternatívnych modelov sa vyvodil záver, že povaha úloh, ktoré sa majú preniesť na takýto mechanizmus, je taká, že jedinou možnosťou je regulačná agentúra, ktorá má právo prijímať individuálne rozhodnutia, ktoré sú právne záväzné pre tretie strany. Táto možnosť sa zakladá aj na predpoklade, že právomoci dostupné pre národné regulačné orgány budú posilnené a zosúladené.

5.2. Plánované akcie a mechanizmy rozpočtovej intervencie

Agentúra bude v záujme dosiahnutia svojich cieľov vykonávať tieto opatrenia:

- *Zabezpečovanie rámca pre spoluprácu národných regulačných orgánov.* Plánuje sa zlepšiť riešenie cezhraničných situácií. Agentúra stanoví pravidlá a postupy spolupráce medzi národnými regulačnými orgánmi, najmä pokiaľ ide o výmenu informácií a del'bu kompetencií v prípadoch dotýkajúcich sa viac ako jedného členského štátu.
- *Skúmanie právneho rámca spolupráce medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy* Navrhuje sa, aby agentúra skúmala spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy, najmä pokiaľ ide o vypracovanie trhových a technických kódexov, koordináciu prevádzky rozvodných sietí a investičné plánovanie. Na tento účel by sa navrhované opatrenia, ktoré majú spoločne prijať prevádzkovatelia

prenosovej/prepravnej sústavy alebo niektorí z nich, prekladali agentúre, ktorá by poskytla prevádzkovateľom prenosovej/prepravnej sústavy stanovisko, ak by tieto opatrenia nezabezpečovali nediskrimináciu, účinnú hospodársku súťaž alebo efektívne fungovanie trhu. Tento mechanizmus môže v praxi nadobudnúť formu konštruktívneho dialógu medzi prevádzkovateľmi prenosovej/prepravnej sústavy, do ktorého Komisia zasiahne len v krajnom prípade.

- *Individuálne rozhodovacie právomoci.* V obmedzenom počte prípadov sa navrhuje poveriť agentúru individuálnymi rozhodovacími právomocami. Ide o prípad vybavovania žiadostí o výnimku²⁵ v súvislosti s infraštrukturálnymi aktívami európskeho záujmu.
- *Všeobecná poradenská úloha.* Agentúra bude mať aj poradenskú úlohu voči Komisii, pokiaľ ide o záležitosti regulácie trhu, a, bez toho, aby boli dotknuté úlohy zverené prevádzkovateľom prenosovej/prepravnej sústavy; môže vydávať nezáväznú usmernenia na šírenie overených postupov medzi národnými regulačnými orgánmi.

Na všetky príjmy a výdavky agentúry sa vypracúvajú odhady na každý finančný rok, ktorý sa zhoduje s kalendárnym rokom, a zadávajú sa do jej rozpočtu.

Rozpočet je vyrovnaný z hľadiska príjmov a výdavkov. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné zdroje a poplatky, ktoré ešte treba stanoviť, príjmy v prospech agentúry zahŕňajú dotáciu Spoločenstva pridelenú do všeobecného rozpočtu Európskeho spoločenstva s cieľom zabezpečiť rovnováhu medzi príjmami a výdavkami.

Výdavky agentúry zahŕňajú najmä výdavky na odmeny pracovníkov, správne a infraštrukturálne výdavky, prevádzkové náklady a výdavky súvisiace s fungovaním rady regulátorov a odvolacej rady.

5.3. Spôsoby uplatňovania

Právne postavenie agentúry by malo byť také, aby mohla konať pri plnení svojich úloh ako právnická osoba.

Správna rada bude slúžiť ako finančná a správna kontrolná jednotka agentúry pozostávajúca z 12 členov. Šiestich vymenuje Komisia a šiestich Rada. Funkčné obdobie je päť rokov a môže sa jedenkrát obnoviť.

Na čele agentúry je riaditeľ vymenovaný správnou radou na obdobie piatich rokov a možno ho jedenkrát vymenovať znova. Riaditeľ je právnym zástupcom agentúry.

Rozhodnutia agentúry prijíma rada regulátorov. Osobitná rada regulátorov musí existovať preto, aby bolo rozhodovanie nezávislé od exekutívy (správnej rady). Radu regulátorov bude tvoriť riaditeľ a jeden zástupca z každého členského štátu. Zástupcovia členského štátu pochádzajú z regulačného orgánu tohto členského štátu.

A napokon, proti rozhodnutiam prijatým agentúrou sa možno odvolať. Odvolanie možno podať odvolacej rade, ktorá má 6 členov.

²⁵ Ako je to ustanovené v článku 22 smernice 2003/55/ES a v článku 7 nariadenia (ES) č. 1228/2003.

6. FINANČNÝ VPLYV

6.1. Spôsob výpočtu celkových nákladov na akciu (*stanoví GR pre rozpočet a GR pre personál a administratívu*)

Ročné náklady agentúry budú pokryté dotáciami Spoločenstva. Rôzne druhy výdavkov možno analyzovať takto:

Výdavky na pracovníkov

Navrhovaný rozpočet sa zakladá na odhadovanom počte 48 pracovníkov. Celkové ročné výdavky na pracovníkov sa odhadujú na 5 184 miliónov EUR, ak sa berú ako priemer náklady na zamestnancov Európskej komisie, t. j. 0,117 miliónov EUR ročne, ktoré zahŕňajú výdavky spojené s budovami a súvisiace správne výdavky (poštovné, výdavky na telekomunikácie, informačné technológie atď.).

Výdavky na pracovníkov budú zahŕňať náklady na prijímanie pracovníkov od roku 2009. Odhad výdavkov na pracovníkov sa zakladá na nasledujúcom pláne prijímania pracovníkov:

	<u>Prijatí zamestnanci</u>	<u>Počet zamestnancov spolu</u>
<u>Prvý polrok 2009</u>	+10	10
<u>Druhý polrok 2009</u>	+10	20
<u>Prvý polrok 2010</u>	+10	30
<u>Druhý polrok 2010</u>	+10	40
<u>Prvý polrok 2011</u>	+8	48

Kapitálové výdavky:

Výdavky v súvislosti s nadobudnutím hnutel'ného majetku a súvisiace náklady budú v prvých dvoch rokoch predstavovať 0,350 milióna EUR. Na nasledujúce roky bolo vyčlenených 0,05 milióna EUR ročne na krytie dodatočných nákladov. Táto položka sa môže odlišovať v závislosti od zariadení, ktoré poskytne hostiteľský členský štát.

Prevádzkové náklady

Tieto náklady zahŕňajú náklady na schôdze a štúdie, ako aj na preklady, publikácie a styk s verejnosťou. Na základe predbežných odhadov predstavujú tieto prevádzkové náklady 1 milión EUR ročne.

Výdavky na misie

Agentúra bude na plnenie svojich úloh potrebovať organizovať cesty v rámci EÚ, ako aj mimo nej (cestovné náklady a náklady na ubytovanie). Rozpočet výdavkov na misie by mal predstavovať podľa odhadu 0,150 milióna EUR ročne, keď bude agentúra v úplnej prevádzke. Tieto odhady sa zakladajú na skutočných priemerných výdavkoch na misie priradených GR pre energetiku a dopravu. Môžu sa odlišovať v závislosti od umiestnenia sídla agentúry.

6.2. Členenie podľa prvkov akcie

Viazané rozpočtové prostriedky v miliónoch EUR (v bežných cenách)

Členenie / kategórie	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Nasledujúce finančné roky
Výdavky na pracovníkov	1,755	4,095	5,616	5,616	5,616
Zariadenia	0,150	0,200	0,050	0,050	0,050
Prevádzkové náklady	0,150	0,400	0,700	0,900	1,000
Výdavky na misie	0,050	0,100	0,150	0,180	0,200
Spolu	2,105	4,795	6,516	6,746	6,866

6.3. Zhrnutie viazaných rozpočtových prostriedkov / platobných rozpočtových prostriedkov

v miliónoch EUR

Roky <i>a nasl.</i>	2009	2010	2011	2012	Nasledujúce roky
Viazané rozpočtové prostriedky (VRP)	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434
Platobné rozpočtové prostriedky (PRP)	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434

7. NÁSLEDNÉ ČINNOSTI A HODNOTENIE

Kontrolu nad správou finančných prostriedkov zverených agentúre vykonáva Dvor audítorov (článok 21), Európsky parlament (článok 21) a Európsky úrad pre boj proti podvodom (článok 23).

8. OPATRENIA PROTI PODVODOM

Pozri bod 7.